

ELOFIZETÉS.

HRLYBEN ES VIDEKEN

Egy évre — — 36 kor.
Fél évre — — 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra — — 3 kor.

Nyiltéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, augusztus 31.

Házbéremelő rendelet.

A demokrata kormánynak megesett a szíve a „szegény“ háziurakon — fogják mondani holnap azok, akik olvassák, hogy az igazságügyminiszteriumban házbéremelő rendelet elkészítésén gondolkoznak. Mi nem sajnáljuk a háziurakat, mert hiszen őt ama társadalmi osztályhoz tartoznak, amely legritkábban szolgál rá a szánalomra. Ha azonban egészen tárgyilagosak akarunk lenni — s a közvéleményt képviselő sajtótól ez joggal elvárható — akkor meg kell állapítani, hogy a házbérek emelését kategorikusan eltiltó rendelet nem nyugodott az igazság pilléreire. A háboru alatt kivétel nélkül minden szükségleti cikk, vagy szolgáltatás ára igen jelentékeny módon felemelkedett. Csak a lakbér maradt a háboru előtti nívón. Az a házigazda, aki kizárólag a háza jövedelméből tartotta fenn magát, föltétlenül ráfizet ma a „háziur“ csillogó titulusára. Ne mondják azt nekünk, hogy az épületre alig van évenként valami kiadás. Minden esztendőben reparáltatni kell a házat és az a lakatos, asztalos, bádogos, szerelő, munkás, mely három évvel ezelőtt tíz korona volt, ma legalább ötven koronába kerül. A házadót is emelték, telekértékadót is kell fizetni. Miből, ha nem szabad emelni a lakbért? Kénytelen a háziur eladni a házat, ami ugyan nem éppen a legmegvetendőbb kényszerűség, tekintve, hogy átlag ötven százalékkal drágábban kelnek el az ingatlanok ma, mint a háboru előtt. Aki pedig ma házba fekteti a tőkét, az két-három százaléknál nagyobb jövedelmet nem tud produkáltatni a vagyonával.

Meg kellett ezt végre mondani, félre kellett végre tenni azt az álszemermet, amely rögtön színes frázisokat mond az emberekkel, mihelyt a vagyonosabb osztályok szociális kívánságai kerülnek felszínre. Ha valaki akár a munkája révén, akár örökség útján, vagy a háborus helyzetnek talán szemérmetlen módon való kihasználásával is vagyonhoz jutott, azért nem szabad volna az államnak méltánytalan eszközöket alkalmazni a vagyon mesterséges apasztása érdekében. Am jó, adóztassák meg a vagyont szigoruan, mert ezzel új cselekvésre ösztökéljük a tőkét, azonban ne kényszerítsük arra a háztulajdonost, hogy deficités üzletet tartson fenn és elmorzsolja a vagyonát a lakók között.

Ki kell mondani végre, hogy méltányos bizonyos mérvű házbéremelés,

de csak a szociális határokon belül. Azt senki se kívánja (mert hiszen ilyen botorságot józan észszel nem is lehet hangoztatni) hogy a súlyos viszonyok között lévő társadalmi osztályok házbéret is szabad legyen felemelni. Ezt semmiféle háziuri érdek kedvéért se szabad megengedni. A kiadandó rendeletben csupán az ezer koronán felüli lakások béreinek emelését engedjék meg. Akinek olyan nagy a jövedelme, — és ilyenek nagyon sokan vannak ma — hogy 4—5 szobás lakásban fényűzősködhetnek, azok fizessenek husz százalékkal több lakbért. Ez megfelel az igazság elvének és betömhetjük a háziurak száját is, amely — ne tessék nevetni — bizony néha nem is ok nélkül áll sírásra.

Győzelmesen álljuk az olasz rohant.

Budapest, augusztus 30. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Foksanitól északra német ezredek tegnap új sikereiket kibővítették Iresti helység elfoglalásával, amelyet számos ellenséges támadással szemben megtartottak. Onatól délre meghiusultak ellenséges előretörések. Tovább északra a keleti arcvonal számos helyén fokozódott a harci tevékenység.

Olasz haretér:

A nagy isonzói mérkőzés tegnap is a legnagyobb elkeseredéssel folytatódott. A védők arcvonala győzelmesen állott ellent a legsúlyosabb rohamoknak. A Káltól északra fekvő területen a reggeli órákban két olasz támadás összeomlott. Podlesconél, Madoninál és Britofnál az ellenség egész napon át a késő éjszakáig szakadatlanul új tömegeket vetett harcra állásaink ellen. Összes rohamai megtörték vitéz harcosaink szívós helytállását. A sok harci eszközhöz, amelynek segítségével az ellenség megtörni kísérelte ellenállásunkat, tegnap egy új járult, amelyet ezen a területen alig vártunk volna. Britoftól keletre olasz lovasság rohanta meg sáncállásunkat. Géppuskáink tüzelése fogadta és megsemmisítette őket. A Monte san Gabrielen küzdő hőseink számára aug. 29-ike ismét nehéz órákat hozott. Az ellenség újabb rohamot indított a védmi ellen. Estefelé sikerült neki az északi lejtőn árkaikba behatolni. A sötétség beállta után nagy viharban csapataink ellentámadást indítottak. A közdelem az olaszok rendetlen futásával

végződött. Görztől keletre sem engedett még az ellenséges seregek nyomása. Ha délelőtt csak egyes támadásokat kellett is visszavernünk, délután már több órás pergőtüz után az ellenség újra általános nagy kiterjedésű tömegtámadásba ment át. San Marco területe újra a küzdelem központjában állott. Szuronnal és kézi gránátokkal itt ép úgy, mint mindenütt Caterina és Vortojha között megtartottuk első vonalunkat. Kostanjovicánál arcvonalunkat a sikeres rajtaütés után kissé előretoltuk. A legutolsó harcokban egyéb csapatok között a 10 (Przemysl) és 48 (Nagykanizsa) ezredek osztagainak alkalmuk nyílt arra, hogy különösen ki-tüntessék magukat. Az ellenség véres veszteségei rendkívül súlyosak. A 11-ik csata kezdete óta beszállított foglyok száma több mint tízezerre emelkedett. Triesztet tegnap délelőtt másodizben, ma reggel 48 órán belül harmadizben bombázták ellenséges repülők. A támadásnak több lakos esett áldozatul. Számos magánházat megrongáltak. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Foksaninál bővítették sikereinket.

Berlin, augusztus 30. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

Flandriában a harci tevékenység tegnap is csak erős tüzelésre szorított. Yperntől északkeletre és északra erő néhány szakaszon kora reggel az angolok Vieltjetől északkeletre heves támadást intéztek, amely tűzünkben és közelharcban nagy veszteségük mellett összeomlott.

A német trónörökös hadcsoportja:

A Chemis des Dameson, Cernytől délkeletre, tüzhullámok után megindult több francia felderítő előretörés, meghiusult. Verdun előtt a tüzérségi harc este újra nagy hevességet ért el. Felderítő útközeteken kívül nem volt gyalogsági tevékenység.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadcsoportja:

A Thiaucourtra irányzott tüzet Noviant aux Pres erőteljes bombázásával újból viszonoztuk.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Dünaburgnál és Smorgonnál a tüztevékenység jelentékenyen feléledt. Lucktól délnyugatra, Tarnopolnál és a Bruca mentén is élénkebb volt az orosz nehéz tüzérség, mint különben.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

Tirgulocnától délre, vonalaink ellen irányzott román támadásokat visszavertük.

Mackensen vezértábornagy hadserege portja:

A Foksanitól északnyugatra fekvő hegyekben 28-ikán elért sikert tegnap kibővítettük. Harcedzett támadócsapatok erőteljes előretörése kivette a szívósan védekező ellenséget Irestiből és a falutól északra fekvő magaslatokon át, a Susita-völgy felé nyomta vissza. Egy sziléziaiakból és szászokból álló ezred különösen kitűnt. Körülbelül 300 foglyot, számos géppuskát és járművet szállítottunk be. Az ellenség heves tehermentesítő támadásai, amelyeket az emberáldozatra tekintet nélkül intézett a Muncelutól északkeletre és északra elvesztett vonalak ellen, sikertelenek maradtak és nem gyakoroltak befolyást a Susitától nyugatra folyó támadási mozgulatokra. A Szereth mentén és az Alsó-Duna mentén fokozódott a harc tevékenység.

Macedóniai harctér:

A fokozott tüztevékenység tart. Különösen a Doiran-tóttól délnyugatra. Tumanál és Alzakmaknál a bolgárok sikeres portyázásokat hajtottak végre, amelyek alkalmával több francia őrsöt állásukból kiemelték és foglyul ejtettek. Néhány támadó ellenséges századot tüzünkkel elűztünk. — **Ludendorff**, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az is baj ha sok az arany.

— *Saját tudósítónk telefonjelentése.* —

Bécsből jelentik: Az osztrák-magyar bank főtanácsa ma **Popovics Sándor** elnöklésével ülést tartott. **Schmidt** vezértábornagy részletes jelentést tett a nemzetközi pénz és deviza piac helyzetéről.

— A semleges államok — úgymondotta — sokat szenvednek azáltal, hogy az arany folyamatosan a csap határainon. Svájcban például azért panaszkodnak, hogy a valuta túlmagas állása hátrányos az országra. Nyen a helyzet a többi semleges államokban is és mindenütt védekezni igyekeznek a beözönlő arany ellen. Egyes jegybankok, mint például a svéd birodalmi bank is, felmentést kaptak a bankok alapszabályszerű legfontosabb kötelezettsége: az aranybeváltás kötelezettsége alól. A spanyol bank egy idő óta csak hat százalék levonásával vált be papírpénzt. A nemzetközi érintkezés három éves zavara oly viszonyokat teremtett, amelyeket azelőtt elképzelni sem tudtunk volna.

Időváltozás az olasz fronton.

— *Saját tudósítónk telefonjelentése.* —

Lugano. A Messagero az olasz hadiszállásról jelenti, hogy a fronton időváltozás állott be. Itt az az aggodalom fenyeget, hogy az időjárás, mint a központi hatalmak szövetségese, fog szerepelni.

Zürich. Az olasz határról érkező jelentések szerint az olasz hadvezetőség elhatározta, hogy az offenzívát minden eszközzel folytatja, mert ki akarja használni a csapatok jó hangulatát és az eddig elért sikereket. Szakadatlanul érkeznek újabb csapatállományok, melyeket az Isonzóhoz irányítanak. Franciaország továbbra is tüzérséget, löszert és a lövegek kiszolgálására szükséges csapatokat küld, Anglia pedig a legjobban segít, mert repülőgépeket, teherautókat és löszert szállít.

Lugano. Cadorna egy beszélgetés során, amelyet Barzilai miniszterrel folytatott, a következőket mondta kiterjeszkedés, vakmerőség a valószínű következmények és hatások szempontjából, a legfontosabb valamennyi offenzívák között, amely eddig a világ minden harcterén történt. Célunk az, hogy Dél-tirolt és Triesztet felszabadítsuk, egyúttal pedig, hogy Olaszország tekintélyének, erejének és öntudatának világhírét megalapozzuk, függetlenségét, belső szabadságát és jólétét és minden téren való fejlődését kivívjuk.

Berlin. Amsterdamból jelentik, hogy az összes lapok behatóan foglalkoznak az olasz offenzívával és egyetértenek abban, hogy az olaszok a Monte Santo elfoglalásával csak helyi sikert értek el. A lapok előre is kizártnak tartják, hogy olaszok mostani offenzívájukkal döntő sikert érhessenek el. A Nieuwe Courant katonai munkatársa ezeket írja:

— Monte Santo meghódítása csucspontja a tizenegyedik offenzívának, amint a Monte Kuk elfoglalása a tizedik offenzívát koronázta meg. Az offenzíva nem hozta lényegesen közelebb Olaszországot tulajdonképeni céljához, Trieszt elfoglalásához.

Stockholmi távirat szerint a Stockholms Dagbladet katonai munkatársa arra utal, hogy Olaszország a szövetségeseivel való együttműködés helyett eddig egész erejét Ausztria-Magyarország ellen fordítja. Döntő győzelmet számbeli túlsúlya, az emberanyag és a hadianyag kimerületlen feláldozása ellenére sem tudott azonban kivívni. Szomorú tapasztalataik dacára is újra áttörést kíséreltek meg most az olaszok, de hála a magyarok és osztrákok vitéz ellenállásának, újra csak helyi sikereket arattak. Azoknak az olasz reménységeknek, hogy a magyarok és osztrákok ellenálló ereje hamarosan megtörik, egyáltalában nincs alapjuk.

Zürichből jelentik: A Neue Zürcher Nachrichten a tizenegyedik offenzívát döntő politikai csatának mondja. Ha Cadorna ezúttal sem viszi el a győzelmet, az offenzíva haszontalan volt és hatásában vereség lesz. Az olyan sike-

rek, mint amilyen a Monte Santo megszállása, egyáltalában nem jelentékenyek. Ha vereséggel végződnek, az offenzíva, olyan békemozgalom támad a nyomában, amelyivel a kormány már semmiesetre sem bírna. Az isonzói fronton dől el a pápa békejegyzékének sorsa is. Müller.

Politikai afférok Zágrábban.

— *Saját tudósítónk telefonjelentése.* —

Zágrábból jelentik: Zágrábban teljes féktelenséggel tobzódik a politikai élet. A szennedélyek felszabadultak és sokszor oly örületes ideákkal mérgezett rakettákat röptenek a horvát politika kétes tényezői, hogy a füstjéül Magyarország ege is besötétül. Nemrégien reichsratot játszottak Zágrábban és a horvát parasztpárt vezére nem szónokolt egyébről, minthogy a Bácskát és a Bánságot csatolják Horvátországhoz.

Ilyen nyitány után a botrányok sora élénkítette a horvát politikai eseményeket. Zágrábban nagyszerűen értettek ahhoz, hogy a kis letűnt balkáni állam egykori szerepét átvegyék. Teljesen balkáni stílusban folytatódott a parlamenti viharok, amelyeknek egyik legexponáltabb felidezője **Frank Iván dr.** volt. A Frank-párt vezére olyan szenzációról gondoskodott, amely, ha a háború nem vonná el a figyelmet a horvát ügyekről, bizonyosan hasábszámra foglalkoztatta volna a lapokat. Így azonban szinte észrevétlenül mulott el a sajtóban a Frank doktor „leleplezése“, amely tényleg hamisítatlan balkáni machináció titkait dobta a nyilvánosságra.

Frank Iván képviselő felállott a horvát szabor nyílt ülésén és vádat emelt **Mraovics dr.**, a zágrábi államrendőrség volt főnöke ellen, hogy *politikai gyilkosság terveit akarta megnyerni*. Mraovics dr. Frank állítása szerint összeesküvést szőtt a horvát-szerb koalíció vezető emberei ellen és elsősorban **Medakovics Bogdán**, a tartománygyűlés elnökének életére tört. A súlyos vád Horvátországban nagy izgalmat keltett. Mraovics dr. természetesen azonnal nyilatkozott, hogy Frank dr. vádja az utolsó betűig hazugság.

Frank Iván dr., aki mint tüzeztábornagy katonai szolgálatot teljesít, provokálta dr. Mraovicsot. A lovagias ügy nem nyert még elintézetést, mert a felek becsületbírósi eljárással óhajtanak tisztázni egy-két kényes és homályos részletet. A Frank—Mraovics-affér csőstül vonta maga után az újabb összeütközéseket, úgy hogy Zágrábban a politikai párbajok lavínája fenyeget. Zágrábban teljes a felfordulás, a politikai ellentétek egész tábora kivont karddal en garde állanak egymással szemben. Így élnek odaát a Dráván túl testvéreink a háború negyedik esztendejében . . .

TANÚGY.

— **Uj és használt tankönyvek** az összes aradi iskolák részére már kaphatók, valamint iskolatáskák, rajz és írószerek nagy készletben **Krausz Paulin** könyvkereskedésében, színház-épület. 5339

(—) **Tankönyvek** az összes helybeli és megyei tanintézetek részére kaphatók **Oláh Sándor** és Társa könyvkereskedésében. Telefon 2—30.

— **Uj és használt iskolakönyvek és taneszközök** az összes helybeli és vidéki iskolák részére már kaphatók **Kerpel** könyvkereskedésében.

Amerikai—japán szövetség.

(Wilson válasza a pápának.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Genf. Kerülő uton jelentik Párisból: A Newyork Herald párisi kiadása írja, hogy az amerikai kormány a washingtoni japán nagykövettel egyetértően azon fáradozik, hogy Japán és az Egyesült-Államok közt megegyezést létesítsen, a háboruban mindkét állam érdekeinek megóvására és a mielőbbi béke lehetővé tételére. A háború után japán—amerikai szövetségi szerződés lesz.

Amsterdam. Washingtonból jelentik: Az amerikai kormány elküldötte válaszáat a pápa békeajegyzékére. A válasz pontonként sorra veszi a békejavaslatokat és arra a következtetésre jut, hogy a német népnek kell a háborút bevégeznie. Washingtonban tegnap kellett volna a békeajegyzékre szóló választ nyilvánosságra hozni, de a küzlés elmaradt.

Amsterdam. A Times newyorki levelezője Wilson jegyzékéről a következőket jelenti: Wilson lehetetlennek tartja, hogy békekonferenciáról határozzanak addig, amíg Németország nem járul hozzá a lefegyverezés eszméjéhez, amely örökre megfosztja annak lehetőségétől, hogy a jövőben

háborúra előkészüljön. Németország a pápának a béke biztosítására vonatkozó javaslatához nem járulhat hozzá a nélkül, hogy fel ne adná Közép-európa eszméjét. Amerikai vélemény szerint Németország katonai vezetői meg vannak győződve arról, hogy céljukat elérhetik, ha Németországnak, Magyarországnak, Ausztriának, Bulgáriának és Törökországnak módjában áll katonai egységekre szervekedni. A washingtoni kormány optimisztikusan gondolkozik a katonai helyzetről, különösen, miután a buvárhajók az amerikai hadseregnek Franciaországba való partraszállását nem tudták megakadályozni.

Hadi szív és hadi gyomor.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Igen sok gyomor specialista megállapította, hogy a háboruban a gyomor bajok elszaporodtak. Sok orvos azt mondja, hogy ez a jelenség organikus bajokra vezetendő vissza, míg a tudósoknak nagyobb része lelki felindulásokra és más pszichikai befolyásnak tulajdonítja a bajok eredetét. A német hadseregnek egy fő-törzsorvosa, Krémer dr. előadást tartott erről a kérdésről és azt hangsúlyozza, hogy a kávénak és a dohánynak túlságos élvezete okozója a legtöbb gyomor bajnak. Érdekes fejtegetéseiben a következőket mondja:

— A gyomor bajok okairól röviden megemlékezni fölösleges lenne, mert azzal mindnyájan számítottunk, hogy a háboruban más megbetegedések mellett a gyomor betegségei is előtérbe fognak lépni. Nem fogadhatók el azok az általános elterjedt okok, amelyek szerint leginkább hűlés és a hiányos élelmezés a betegség okozója. Sajnos, még orvosi körökben is ezt a két alap okot szokták megállapítani, már pedig ez egyáltalában nem felel meg a tényeknek.

— A leghatározottabban vitatom, hogy az étkezésnek, ha az hiányos is és ha az élelmiszer rosszul is van elkészítve, befolyása lenne a gyomorra. Hisz megtörténik, hogy a harc tereken napokon át nincs meleg étel és a legénység a kenyérszákjában levő hideg élelmiszert és kávékat kénytelen fogyasztani.

— Ha meleg ételt kap, ez is legtöbbször éjjel történik meg, tehát a legelképzhetetlenebbül, rendetlenül kénytelen élni. Ehhez járul az állandó lelki feszültség, a rettenetes pszichikai megrázkódítás, amelyek kíséretében a katonák az ételt megemésztik. Ha ilyen körülmények között a gyomor megbetegszik, azon nem lehet csodálkozni. Már pedig távolról sem igaz az, hogy ezek a viszonyok hozzájárulnának a gyomor baj keletkezéséhez, ha csak az illetőnek már előbből is nem volt gyenge vagy beteg gyomra. A lelki állapot véleményem szerint állandóan nem okozhat gyomor bajt, de az tagadhatatlan, hogy befolyással van az emésztésre. Minden gyomorbeteg lelki elte

folyása van, azonban a legtöbbször képzelődésről van szó és még az orvosok is összetévesztik az okot az okozattal.

— Ami azt illeti, hogy hűlés következtében keletkeznek gyomor baj, erről csak olyan esetben lehet szó, mint például a kárpáti téli hadjárat alkalmával, amikor a katonák csak jég hideg italt és megfagyott élelmiszert ehtek, mert más nem volt.

— Rendkívül fontos szerepet játszik az említett baj keletkezésénél a kávé és a nikotin nagymértékű élvezete.

— Az alkohol — ezt már a békében is tudományosan megállapították — állandó gyomorhurutot okoz, de a katona a harc tereken nem jut oly nagy mennyiségben hozzá, hogy ennek állandó káros hatása lehetne. Másképp áll a dolog a kávéval, amelyből igen nagy mennyiséget fogyasztanak a lövészárkokban. Kísérletek után megállapítottam, hogy nagyobb kávé mennyiségnek állandó élvezete, mélyreható zavarokat okoz a kiválasztásnál és végül is teljes savtalansághoz vezet és ha a beteg feltűnően le is soványodik, akkor még arra is lehet gondolni, hogy rák keletkezett a gyomorban. Megállapításom szerint nemcsak a lövészárkokban fogyasztanak nagy mennyiségben kávékat, ahol utóvégre ez el nem kerülhető, mert sokszor napokon át nincs más, hanem a front mögött is visszaélnék a kávé élvezetével. Igen gyakori eset, hogy két, vagy három liter feketekávé fogyaszt egy-egy ember. Nem kell semmiféle nagy tudomány ahhoz, hogy megállapítsuk az ilyen kávéivásnak hatását a szívre, a gyomorra, sőt az idegekre is. Az ebből származó betegségek igen makacsak és ezt sem szabad figyelmen kívül hagyni.

— Ugyanilyen káros a mértéktelen dohányzás a harc tereken. Érdekes, hogy akik békében soha egy szivart el nem szívtak, szenvedélyes dohányosokká válnak, mert azt mondják, hogy nikotin nélkül nem lehet harcolni. Megállapítottam és velem együtt mások is hogy az ugynevezett „hadi szív“, a dohánynak köszönhető keletkezését. A kávé és a dohány együttes hatása egyenesen romboló. Ezek a tények új világításban mutatják be a háboruban elszaporodott gyomor bajok keletkezését és annyira bizonyosságok, hogy semmiféle ellenkező állítások meg nem dönthetők.

Halálos esés a közúti vasutról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma délben a városháza előtt Dobronyai Margit tizenöt éves aradi varrólány, Dobronyai Péter waggongyári munkás leánya egy mozgásban lévő közúti gőzvasutóról leugrott, a vonat kerekei alá került, melyek két lábán keresztülgázoltak úgy, hogy a szerencsétlen leány pár óra múlva rettenetes kioldás után belehalt sérüléseibe.

A leány a vasúti állomáson tartózkodott délelőtt és fél tizenegy óra tájban a gőzvasúton akart bejutni a városba. Tizenkét fillér volt nála és a kalauznótól szakaszjegyet kért. A kalauznó megkérdezte, hogy meddig akar utazni? Dobronyai Margit azt mondta, hogy az Andrássy-térig. A kalauznó figyelmeztette, hogy a szakaszjegy csakis a városligetig érvényes és ott le kell szállni. Átadta a jegyet a leánynak és ezután tovább végezte dolgát. A vonat pár perc múlva a Karolina-utcai állomásra ért, majd onnan is elindult, amikor a kalauznó bement a kocsis belsejébe és észrevette, hogy a kis leány nem szállt le a városligetnél és még mindig a kocsi belsejében ül. Hangos kiáltással durván rontott neki, hogy azonnal takarodjon ki a kocsis belsejéből.

— Hogy van magának pofája szakaszjeggyel idáig utazni, — kiáltotta Dobronyai Margit felé, aki elpirulva állott fél helyéről, kiestett a kocsis belsejéből és a Kossuth Lajos-szobor előtt a még mozgásban lévő vonatról leugrott. Az ugrás azonban szerencsétlenül végződött, mert a kocsis nem a vonat végéhez volt csatolva, hanem annak közepén volt. A kis leány lábai a sínekre kerültek és a vonat harmadik kocsijának kerekei valóságos csapokra roncolták a leány jobb lábát, míg másik lábát szintén erősen összezúzták.

A szerencsétlenséget azonnal bejelentették a rendőrségnek, ahonnan Beretz Terenc ügyelotes rendőrkapitány ment ki a baleset helyszínére és a szerencsétlenül járt leányt a kórházba szállította, ahol nyomban műtétet végeztek rajta és jobb lábát többel amputálták. A műtét után a rendőrkapitány kihallgatta Dobronyai Margitot, aki elmondta, hogy a kalauznó durván támadt reá, de azzal, hogy lelökte volna, nem vádol meg senkit. Többen voltak a kocsi belsejében a durva támadásra elszégyelte magát és ezért sietett a vonatról leugrani.

A kihallgatás közben a szerencsétlen leány elvesztette eszméletét és délután négy órakor meghalt.

A rendőrségen már korán délután megkezdődtek a kihallgatások a szerencsétlenség ügyében, hogy megállapítsák, kit terhel azért a felelősség. Baka Teréz kalauznót hallgatta ki először a rendőrség. A leány elmondta, hogy ő figyelmeztette Dobronyai Margitot, hogy a városligetnél le kell szállni. A Karolina-utcánál észrevette, hogy még mindig bent ül a kocsi belsejében és ezért illedelmesen felkérte, hogy a legközelebbi megállóig szálljon le. Ez volt a kalauznó vallomásának lényege, de ezzel szemben a legtöbb tanu azt igazolja, hogy Baka Teréz modortalan hangos fellépésével valóságos terrorizálta a kis leányt és ha nem is lökte le a mozgó vonatról, szavaival azonban mégis ő kényszerítette a szerencsétlenségbe. Baka Teréz több tanut vitt magával a rendőrségre, akiket ma délután hallgattak ki. Azokat pedig, akik a kalauznó durva fellépéséről fognak tanuskodni, a rendőrség csak holnap fogja kihallgatni.

A sajnálatos eset kapcsán le kell szögezni, hogy a vonat kalauznői valószínűleg nem egy hasonló balesetet fognak még előidézni. A kalauznók mindegyike előzetes ellenőrzés nélkül végzik dolgukat a vonaton. Legtöbbjük mással nem törődik, mint azzal, hogy minden felszállónak átadja a jegyét, ezért megkapja a borralalóval együtt a jegy árát; de arra, hogy a lépcsőn állnak-e, vagy nem, hogy a vonat mozgása közben felszállnak, vagy sem, egyik sem fordít gondot. Legtöbbjük menet közben a korzón sétáló közönség szemlélésével szórakozik. Enyelegnek ismerőseikkel a perronon, flörtöt kezdenek a korzón járókelőkkel és e kellemes foglalkozások közepette megfelelőnek hivatásuk komolyságáról és arról, hogy az ő gondatlanságuknak emberek élete eshetik áldozatul.

Szöke nő a katonai vonaton.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

A budapesti honvéd hadosztálybiróság előtt egy fiatal zászlós állott. Őt kemény vádat szögeztek a melléne: egy kalandos és regényes hajlamu fiatalember apró botlásait kérte számon a szigorú katonai bíróság.

Zsigmond István tartalékos honvéd-husár zászlós a Keleti Akadémia padjairól került a kaszárnyába. A szabad vitézi élet megszédítette a gyerekekből, belesodródott a fővárosi éjszaka örvényébe, a kártya és a nő kerítette hatalmába a kis zászlóst. Közben a harcra vezényelték, elmaradtak a zajos pesti éjszakák. Rövid idő múlva azonban ismét itthon termett és folytatódott a könnyelmű, vidám kiruccanások. Zsigmond István hadnagyi csillagot varratott a parolijára és mellét vitézségi érmekkel díszítette fel. Ott ragyogott az attiláján az első- és második osztályú vitézségi érem, a német másodosztályú vaskereszt. Így dekorálva élvezte a Hinterland gyönyöreit, mulatott és kártyázott. Egyszer hazárd kártyajátékon érték a „hadnagy” urát, akinek viselt dolgából egyéb furcsa eseteket is rekrimináltak.

Igy megtörtént, hogy Zsigmond zászlós parancsnoksága alatt egy harcra utazott a frontra. Ugyanekkor a kis zászlós az aszfalton is hódított. Egy szöke szépség omolt a zászlós karjába, akit parancs: parancs, itt kellett volna hagyni és egyedül a katonai szállítmánnyal megtenni az unalmas utat a harcra. Mivelhogy a nőcske is ragaszkodott a zászlóshoz, — akár az operetben, — elkísérte katonai vonaton Zsigmond zászlóst a frontra.

A hadnagyi rang bitolásán, a vitézségi érmek jogosulatlan feltűzésén, hazárdjátékon és a női kísérettel való frontrautazáson kívül egy ötödik vádpontot is emeltek a zászlós ellen, azt, hogy a tiszt szolgájával és közhasznárokkal kártyázott.

A budapesti honvéd-hadosztálybiróság Adamovits István dr. százados-hadbíró vezetésével lefolytatott tárgyalásán bünsőnek mondotta ki Zsigmond István zászlóst és az enyhítő körülmények figyelembevételével egy havi fegyházra ítélte el.

A KIADÓHIVATAL IZENETE. A kiadó-

hivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben, ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentsék be ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az Aradi Közlöny kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz mint az előfizető panasza.

Megalakult az osztrák kormány.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécsből jelentik: A király Seidler lovag miniszterelnökhöz kéziratot intézett, amelyben tudatja, hogy hozzájárul javaslataihoz és kinevezi az osztrák kormány tagjait. Miniszterelnök Seidler dr. lovag, vallás- és közoktatási Zwicklig Lajos dr. vasutügy Banhanz báró, igazságügy Schauer Hugó, közmunkaügy Ehmannel Emil, pénzügy Wimmer Ferdinánd, honvédelem Capp Károly altábornagy, kereskedelem Wieser Frigyes báró, földművelésügy Silva Torcuca gróf. tárcza nélküliek Mataja Viktor, Solger Iván, Korbacevszky János, Zwardovszky és Skripna Gyula. Solger miniszter esetére a minisztertanács utasítására egységesen foglalkozik a háborúval összefüggő közigazgatási ügyekkel.

Bécsből jelentik: Az új Seidler-kormány tizenöt tagból áll és még egyetlen osztrák kabinetnek sem volt ennyi tagja. Az új miniszterek közül Korbacevszky ruthén és Solger szlovén. Csehek a kormányban nincsenek képviselve. Az osztrák urakházának négy tagja van a kabinetben.

Bécsből jelentik: Az osztrák képviselőház szeptember 18-án ül össze és huzamosabb ideig marad együtt. A delegációk összeülése novemberre van tervezve.

Lovasrendőrök attakja az utcai-leányok csapatai ellen.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Az utóbbi hetekben elképzelhetetlenül mozgalmasság volt a budapesti éjszakák. A Körutak a Dohány- és a Népszínház utcák közötti részén. Tizenkét és egy óra között oly nagy volt a járdá forgalma, mint Európában sehol. A kávéházak bezárása után az utcai-leányok százával tödültek ki a Körut jelzett részére és csapatostul járkáltak fel és alá mintha népgyűlésre igyekeznének. Az erkölcsrendészeti osztály detektívjei a rendőri felügyelet alatt álló leányok nagy tömegével szemben nem tudtak kellően eljárni. A leányok jármásban viselkedtek; olyan zajt csaptak, hogy a Körut e részén lakók éjjeli nyugalma megzavarták. A járdát annyira elfoglalták, hogy a polgárok feleségeikkel kénytelenek voltak a kocsiútra letérni.

A rendőrök a katonai rendőrséggel egyetértőleg az elmúlt napokban razziákat rendezett itt, a leányok közül ötven-hatvanat vittek be az erkölcsrendészeti osztályba. Onnan azonban e kellett bocsátani őket, mert tulajdonképpen nem követtek el súlyosabb kihágást. Több éjszakán folytatták ezeket a razziákat, melyeknek eredménye az lett, hogy a Körutnak a Dohány- és Népszínház-utcák közötti része esendesebb lett, miután a rendőrség szigorúbb ellenőrzés alatt tartotta ezt a területet.

A leányok csapatai tehát elhúzódtak a helyről és az Oktogon-tér környékét lepték el; százával álltak a leányok itt is, mint előzőleg a Köruton.

Tegnap éjszaka Schreiber Emil dr. rendőrtanácsos vezetésével rendőrök, katonarendőrök és lovasrendőrök indultak razziára.

Az Opera- és az Oktogon-tér közötti területen lovasrendőrök kergették szét a leányokat. Ötven-hatvan leányt ismét előállítottak az erkölcsrendészeti osztályra.

Négy államtitkár kerestetik.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A közel jövőben négy államtitkári állás kerül betöltésre: a kereskedelmi, a pénzügyminiszteri, a honvédelmi miniszteri és az igazságügyi. A kereskedelmi miniszteri államtitkári állás betöltése iránt a minisztertanács már megtette az előterjesztést és a honvédelmi miniszteri államtitkárság betöltésével valószínűleg a mai minisztertanács foglalkozott. A honvédelmi miniszterium államtitkári állásának betöltése már egyszer szóba került, de akkor megakadt. Szurmay Sándor honvédelmi miniszter ugyanis kebelbel emberét szándékozik megtenni államtitkárnak Payr Vilmos honvédelmi miniszteri elnöki tanácsost. A kormány tagjai azonban feltétlenül ragaszkodnak ahhoz, hogy a honvédelmi államtitkári állást politikussal töltsék be. Hasonló állásponton vannak a politikai pártok is, amelyek az államtitkári állást emínter politikai fontosságú állásnak tartják és így politikust akarnak az államtitkári székbe ültetni. A kisebbségi pártoknak hír szerint Windischgrätz Lajos herceg a jelöltjük az államtitkári állásra.

Ma délután Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklete alatt miniszter tanács volt, amelyen a kormány tagjai, kivéve Apponyi Albert grófot, aki helyett Tóth, János jelent meg, mind részt vettek.

A Neuman kórház a rokkantakért.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

A Hadigondozó Hivatal céltudatos akciója nagy lépésekkel viszi előre a rokkantügy megoldását. Új gyógyintézeteket létesítenek az ország területén ahol a tüdőbeteg katonák ezrei nyernék elhelyezést s kapnak a modern orvosi tudományoknak megfelelő gyógykezelést. Erről az akcióról a következőket mondták a Hadigondozó Hivatal illetékes ügyosztályában:

— A rokkant katonák jelentékeny százaléka, sajnos közel a fele, tüdőbajos. Ezeknek a gyógykezeléséről most jelentőséges intézkedésekkel óhajtunk gondoskodni. A Hadigondozó Hivatalnak eddig is voltak olyan intézetei, ahol tüdőbeteg katonákat gyógyítottak, így Rozsahegyén, Tarcsán, Ikervárott, Korimnicán, Alsószombathalván és Blagan. Sajnos azonban a rendelkezésre álló intézetek már nem tudják befogadni a tüdőbeteg rokkantakat és így nagyobb kórházak létesítéséről kell gondoskodni.

Öt nagy tüdőbeteg kórháztelepet létesítünk az országban. Az első Munkácsen, az ottani megfigyelő kórháztelep helyén rendezzük be. Itt háromezer tüdőbajos katona kapna helyet. Ugyancsak tüdőbeteg kórházat létesítünk Szatmárnémetin is, az ottani megfigyelőkórház helyén. Itt is több ezer katonának lesz helye. A pécsi barakkórházból is tüdőbeteg-kórház létesül. Megszereztük már a csonttuberkulózisban szenvedő katonák részére az aradi Neuman-féle kórházat, amely igen alkalmas lesz erre a célra. Természetesen itt is, mint a többi kórháztelepeken, megfelelő átalakításokat fogunk végezteni Korányi Sándor báró egyetemi-orvostanár tanácsai alapján. Az összes kórháztelepeket szanatóriumi gyógykezelés rendszerére rendezzük be.

Az „ARADI KÖZLÖNY”-nek nemcsak közleményei, hanem a hírdetése is érdekesek.

Amiről mindenki hallgatott.

(Nyolc pékmester titokban maradt nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradváros közéletmezési bizottsága — amint azt az Aradi Közlöny ma megírta — tegnap tartott ülésén azt a határozatot hozta, hogy a pékeknek ezentúl kedvezményes áron adja a lisztet és a tűzifát. A pékek beadványukban azt mondták, hogy ha a város nem teljesíti ezt a kérelmüket, akkor beszüntetik üzemiüket, mert a mai kenyér és lisztárak mellett a kenyérsütésre ráfizetnek. A közéletmezési bizottság határozata a pékeket a legteljesebb mértékben kielégítette. Többet kaptak, mint amennyit kértek és mosolygó ábrázattal, derűs vidámságban hagyták el a tanácsstermet, mely kevéssel ezelőtt még panaszos jajveszékelésüktől volt hangos. Ráfizetünk, tönkrementünk, elpusztulunk, — keseregték szájalomkeltően, s a bizottság határozata úgy mutatja, hogy hitelt is adtak az ő előadásuknak. Pedig ha tudták volna az ülésen résztvevő bizottsági tagok azt, amit mi is csak ma tudunk meg, bizonyára nem jártak volna el ily gavaléros bökezűséggel a pékekkel szemben.

Csak ma derült ki ugyanis, hogy a pékek beadványát nem írták alá az összes aradi sütőmesterek. Sőt közülök

nyolcan, köztük a legnagyobb üzemi bírók is, mint például a Dózsa kenyérgyár, nem azonosították magukat az ismert beadvány tartalmával.

Olyannyira nem, hogy ezek nyolcan — még a bizottság ülése előtti napon — megjelentek Greer Nándor főkapitánynál, és nyilatkoztak tetteik előtte, mely szerint ők hajlandók a ma érvényben lévő árak mellett is tovább folytatni a sütést. Ez azt jelenti, hogy ők megtalálják a számításukat a mai árak mellett is, és nem fizetnek rá amesterségükre. Szóval nem olyan tarthatatlan a mai helyzetük, amint azt a beadványt aláíró pékek igyekeztek feltüntetni. Az egyik pék még tovább ment, kijelentette a főkapitány előtt azt is, hogy amennyiben a várostól olcsóbb tűzifát kaphatna, úgy készséggel

hajlandó a kenyér árát leszállítani ötven fillérről negyvennégyre.

Vagyis: ha megkapná a város által adott egyik kedvezményt, máris annival többet keresne üzemen, hogy a kenyér ára lejjebb szállhat. A bizottság tegnap a pékeknek a fent kedvezményén kívül még egy, sokkal jelentékenyebb előnyt is biztosított: az olcsóbb lisztet és a kenyér ára — változatlanul megmaradt. Amulva kérjük, hogyan lehetséges ez?

A nyolc aradi pékmesternek a főkapitány előtt tett írásos nyilatkozata mindenestre igen furcsa színben tünteti fel a bizottság tegnapi határozatát. Furcsa megvilágítást ad az ott elhangzott felszólalások, számítások, érvek, bizonyítékok helyességére. Számokkal dolgoztak ott, reális számtani műveletekkel bizonyították be a felszólalók, hogy a pékeknek nem lehet megélniök a mai viszonyok mellett. És sem azok, akik itt jóhiszeműen sikra szálltak a pékek érdekében, sem azok, akik a leghevesebben elleneztek az ő kérésüket, nem tudták, hogy nyolc aradi pék már előzőleg írásos nyilatkozatot tett a főkapitánynál, amelyben kijelentik, hogy a mai árak mellett is szívesen dolgoznak tovább. Ha ezt tudta volna a bizottság, bizonyára másképp ítélte volna meg a pékek beadványát és más határozatot hozott volna. Sajnos, a bizottsági tagok nem tudták, nem tudhatták, Csak tárgyaltak, számoltak, érveltek, indulatoskodtak, s a szavak, számok, érvek és indulatok meddő küzdelmében elbujtak, félve meglapultak a tények. Azokat nem hívta senki segítségül, azokat nem említette senki. Pedig, ha felelt volna valaki és elmondta volna, hogy nyolc pék meg van elégedve a mai helyzettel, akkor ma már olcsóbb kenyeret ehetett volna Aradnak annyi keserű megpróbáltatáson keresztülment szenvedő lakossága. Aradnak annyi keserű megpróbáltatáson keresztülment szenvedő lakossága.

Rejtély, hogy ezt az adatot miért nem hozták nyilvánosságra. Talán nem akarták a

munkások heves hangú felszólalásai folytán már amúgy is forrongó kedélyeket még jobban elmérgesíteni, talán nem jutott szóhoz az, akinek el kellett volna mondania, tény az, hogy a kérdést letárgyalták anélkül, hogy ez a rendkívül fontos és egészen új helyzetet teremtő adat napfényre került volna. Mikor egy percre elcsitult a nagy szóharc, mikor a vita kezdett már a végtelenbe nyulni, a polgármester egyszerűen kimondta a határozatot, hogy a pékek megkapják az olcsóbb fát és az olcsóbb lisztet, és a kenyér marad ötven fillér.

Ezt a határozatot meg kell változtatni, ez nem maradhat így. A pékeknek, úgy tudjuk, nincs is szükségük az elsőrendű tűzifára, amit a várostól kapnának olcsóbb áron. Üzemükben dorongfát és rőzsét is használhatnak, s az olcsóbb tűzifa hadd jusson inkább a szegény lakosságnak. És ha megkapnák mégis a nekik nyújtott túlságosan nagy és indokolatlan kedvezményeket, akkor szükségképpen teljesítsék azonnal a másik intézkedést is: szállítsák le lényegesen a kenyér árát. A főkapitánynál járt egyik pék már olcsóbb tűzifa ellenében hajlandó lenne 44 fillérért árulni a kenyeret. Mennyivel olcsóbban adhatnák tehát most, ha olcsóbb lisztet is kapnak?

Megkérdeztük Greer Nándor főkapitányt, mikén, lehetséges az, hogy a bizottság ülésén nem került szóba az, hogy nyolc pék nála járt.

— A pékek tényleg nálam voltak — felelte a főkapitány — én az ő nyilatkozatukat írásba foglaltam s az iratokat átadtam a polgármesterhez, ahonnan a közéletmezési hivatalba jutottak. Nem tudom, az ügy referálásánál miért nem emlékeztek meg erről is?

Mi is ezt kérdezzük. De ha a főkapitány ur tudott a nyolc pék előtte tett és jegyzőkönyvbe vett nyilatkozatról, miért nem hozta ő nyilvánosságra az ülésen? Mért nem segítette ő olcsóbb kenyérhez a lakosságot?

VÁROS ÉS MEGYE

A közúti közlekedés javítása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A város műszaki bizottsága mérsékelt érdeklődés mellett ma délután négy órakor Lőcs

Hajrula, a ravasz.

A próféta zászlóját kibontották, hogy minden igazhívő harcoljon Allah dicsőségéért.

A bég körutára indult s a falvakban szép szóval, vagy zeneszóval, dobbal, sippal folyt a toborzás. A dőlceg albán férfiak csillogó szemmel hallgatták őseik dicsőretét és a harcos eredményeket magasztaló szónoklatokat.

Mindenki szeretettel gondolt a fegyverére, amely otthon eldobja hevert, mert az idegenek nem türték a puskát másnál.

A bég ékesszólóan prédikálta a katonák gyönyörűségeit.

Harcos testvéreim! akik mindig szabadon éltetek a szép hegyek oldalain, akik mindenkor bátor vitézei, retenthetetlen katonái voltak Allah és az ő prófétának, szálljatok harcba újra Allah dicsőségéért.

Ti, kik erősek vagytok, mint a farkasok, szabadok mint a sasok, fürgék, mint a kőszáli zergék, álljatok fegyverbe, hogy Skender bég örök, multhatatlan dicsőségének részesei legyetek. Gyülekezzetek, hogy a veszedelem napjaiban hiven küzdjete Allahért, aki érte a paradicsom örömeit nyújtja. Folyt a beszéd az ajkáról, mint az olvasztott ezüst.

Minden harciasan érző férfi szíve gyönyörrel tért meg.

A bég, körülvéve a dervisek egyházi rendjével nagy eredménnyel toborozta az önkénteseket a kibontott zászló alá.

Minden férfi, aki beállt, foglalót kapott, pénzt és lakosságát, ez utóbbi különösen nagy vonzerőt gyakorolt az ingadozókra.

Hajrula is szívesen hallgatta a toborzó bég gyújtó beszédeit s bár két felesége, öt gyermeke volt odahaza, nem tudott ellentállni a csábításnak. Kigyulladt arccal s lelkes örömmel csapott fel katonának, nem mulasztván el a kapott előleget pénzben és kukoricában azonnal felvenni, amelyet hamarosan haza is vitt, két gyermeke feleségének.

Othon azonban lassanként elpárolgott a lelkes tűz belőle.

Feleségei kétségbeesetten járkáltak körülötte:

— Hajrula, Hajrula, mi lesz most, most már az őt kis tulipántoddal?

Különösen a kedvenc felesége sóhajtott.

— Hajrula? hát már nem elég édes a te gerlicéd? Nem gyönyörködsz az én ölelésemben. Nem tetszik már neked, ha kis bimbócskád apró karjaival elébed szalad a kis kapuba.

— Elhagysz minket, hogy idegen földön egyenek meg a farkasok?

Nehéz szívvel hallgatta Hajrula a beszédet.

— Igaz! igaz! Ithon milyen kedves az élet. Mégis csak bolond voltam, hogy beálltam katonának. De meg talán nincs is olyan nagy szüksége a prófétának reám. Hiszen annyian beálltak, én már talán nem is keltek.

Hajrula végighevert a szőnyegen s ábrándozni kezdett.

Kicsi galambja a fekete szemű Bajazid ott bukdácsolt körülötte s nem mulasztotta el, hogy apjának a bajuszát meg ne ráncigálja.

— Hm, hm! mit csináljak, morfondírozom magában.

A becsület mégis csak becsület. A prófétának pedig katonának kell.

Nyugtalanul hanykolódott jobbról-balra. Az asszonyai kedvetlen szomorkas arccal tettek vettek a konyhán s mikor a jűhust már megfőzték, vacsorához ültek.

Csendes, szótlánul néztek a tálba, amelyet egy alig arasznyi magas asztalra tettek, körülülve kanalazták a közös vacsorát.

Alig ettek valamit.

Hajrula cigarettát sodorva füstölni kezdett s olvasóját előkerítve morzsolgatta ujjai között az egyes szemeket.

A fekete kávéját szűrőszőlgetve mélyen gondolkodott.

— Allah! segíts ebből a bajból, sóhajtott magában.

Rozső polgármester helyettes elnöklésével ülést tartott, melyen Zádor Imre gépezemigazgató előterjesztésére elhatározták, hogy a növekedett közúti forgalom céljára még egy mozdonyt és négy személyszállító kocsit fognak bérbevenni, melyeknek beszerzésére a gépezemigazgatót felhatalmazták. A mozdonyt a Forgalmi Részvénytársaságtól valószínűleg október hónapban kapja bérebe a város, míg a személyszállító kocsikat a debreceni villamos vasút társaság hajlandó bérbeadni.

A gépezemigazgató jelentést tett ezután, hogy a gáji forgalmat pár napja a gőzvasut bonyolítja le és a személyforgalom tarifáját a városi és a gáji forgalomra egységesen szeretné megállapíttatni. Előterjesztést tett a bizottságnak, hogy a városi és a gáji vonalat négy szakaszra ossza fel. Az első szakasz a Szabadságtér-től a Radnai utig, a második szakasz

innen a vasuti állomásig, a harmadik a vasuti állomástól a felső temetőig és a negyedik szakasz a temetőtől Gájig terjedne. Az új tarifa egy szakaszra tizenkét fillér, két szakaszra husz fillér, három szakaszra harminc fillér és négy szakaszra negyven fillér lenne. Este pedig a tarifát a következőkép. kellene felemelni: egy szakasz husz fillér, két szakasz harminc, három szakasz negyven és négy szakasz hatvan fillér.

Végül indítványozta a gépezemigazgató azt is, hogy vasárnapon és ünnepnapokon az a gőzvasut, amely a temesvári esti vonat utasait behozza, a városból a gáji közönség részére még menjen ki Gájba is a rendszer esti tarifák mellett. A bizottság a gépezemigazgató előterjesztését elfogadta és azt befogja nyújtani a törvényhatósági bizottságnak.

A bizottság a lakó álláspontját fogadta el és úgy határozott, hogy a háziur nem mondhat fel neki.

Itt említjük meg, hogy a kormány megbeszéléseket folytat a lakbérleti rendelet revíziója céljából, mert a háztulajdonosok többszöri kérelmére megfontolás tárgyává teszi, vajjon a mai házbérek mellett a házak karbantartása lehetséges-e. Ugy értesülünk, hogy november elsejével egy újabb rendelet jelenik meg, amely módot ad a lakbérek emelésére. Ez oly módon történik, hogy az emelés alól az egy szobás és konyhás lakások mentesek maradnak, míg az ennél nagyobb lakások bére ahhoz mérten, hogy valamely városnak mennyi lakója van, milyenek ott a lakásviszonyok, egész husz százalékig lesz majd emelhető.

Viszálykodnak az osztrák németek.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs: A Reichsrath hír szerint szeptember 20-ikán kezdi meg plenáris ülését. Az őszi ülészakas programján főleg gazdasági és pénzügyi kérdések szerepelnek.

Bécs: A német nemzeti szövetség tegnap teljes ülést tartott, amelyen nagy szerepet játszott a parlamentizálás kérdése. Igen élénk vita indult meg, amelyben nemcsak arról volt szó, hogy a párt és annak egyes tagjai ebben a kérdésben eddig milyen magatartást tanúsítottak, hanem a jövőben követendő taktikát is megbeszélték. Eközben heves szemrehányások értek egyes párttagokat, azért, mert különösen az utóbbi időben miniszteri tárcákat igyekeztek szerezni. Több képviselő kijelentette, hogy ama magatartás miatt, melyek egyes német képviselők a legutóbbi parlamentizálási kísérletek alatt tanúsítottak, a választók hűségük a múlt fordult és attól kell tartani, hogy eddig élvezett népszerűségüket el fogják veszíteni. A vita folytatódás részében kitént, hogy nemcsak ebben a kérdésben vannak már egyenlenségek a szövetséghez tartozó egyes pártok és a párttagok között. Ezek az egyenlenségek nagyon hátráltatják a sikeres munkát.

Nem a „családja“ a háziurnak a leánya.

(Lakbéremelést engedélyez a kormány.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A lakbérleti kormányrendelet életbe léptetése talán ma volt a legérdekesebb tárgyalás a járásbírószágon a bérleti bizottság előtt. Mint ismeretes, a kormány ezzel a rendelettel azt akarta elérni, hogy a lakók, különösen pedig a hadbavonultak családjai védelmet találjanak a házi urakkal szemben. Ezért lehetetlenné tette a béremelést, a felmondást, vitás esetekben pedig a feleket a járásbírószágnál szervezett, lakókból és háziurakból álló bizottságok elé küldötte.

A háztulajdonos erre a rendelet értelmében tulajdonképpen csak egyetlen esetben változtathat lakást a háború alatt és ez pedig ha új házat vásárol. Az új házában azonban csak akkor mondhat fel valamelyik lakónak, ha ő maga akar annak helyére költözni, mert a jelenlegi lakása nem megfelelő.

Enek az intézkedésnek a szellemében akart eljárni egy ismert aradi szőlőbirtokos, aki a maga házáat eladva, új házat vett és ebben az ott lakó egyik aradi ügyvédnek felmondott azzal az indoklással, hogy a lakásra azért van

süksége, mert leánya rövid időn belül férjhez fog menni, önálló háztartást fog alapítani és mint családtagnak joga van ahhoz, hogy az új házában lévő lakást elfoglalja. Az ügyvéd a felmondást nem fogadta el és a vitás ügy a járásbírószágon lakbérleti bizottsága elé került.

Az új háztulajdonos azt vitatta, hogy a kormányrendelet értelmében az új „háztulajdonosnak és családjának“ van joga a megszerzett házában bármelyik lakásra, ha a régi meg nem felelő. A rendelet szövegezéséből magyarázta, hogy az ő leánya, noha önálló háztartást fog alakítani, az ő családja, mert hisz a legközelebbi vérrokon.

Ezzel szemben a lakó arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendelet szövegezéséből csak annyi következik, hogy az új háztulajdonos és a vele egy háztartásban élő családtagok részére igénybe vehető az új házában bármelyik lakás, de ha valamelyik családtag, ez esetben a háztulajdonos leánya, mint önálló lakó akar lakást okkupálni, erre módot neki a rendelet nem nyújt.

Vacsora után aludni tért s álmában fényes gondolata támadt. Hirába Allah nem hagyja el a hozzá bizakodókat.

— Reggel vidáman kelt. Megmosta kezét, arcát, elmondta imádságát, meghajolt a nap felé, háromszor s utnak indult.

— Felkereste szomszédját Baskirt, aki a szemben, a másik hegyen lakott.

Szívesen üdvözölte a szomszédot, akit bizony már elkoptatott az idő yasága, valami délcegnek nem volt mondható, de hisz három feleség, meg tíz gyerek meg is viseli az ember derekát.

— Ev Allah! testvér, szólt rá Hajrula. A huzik simogassák meg a járnbor szakálladat.

— Vezessen téged is Allah egész nap! Mijót hoztál.

— Baskir nagy beszédem van veled s titokzatosan körülmézett.

Ezekután Hajrula elmondta szép csendesen a történetét.

— Baskir, tudod-e, hogy beálltam a próféta zászlója alá.

— Derék cselekedet volt, Allah bizonyára megáld érte.

Igen, igen! de én mégis sokat gondolkozom róla.

Erre mindketten nagyot hallgattak. Közben

csendesén cigarettát sodortak, reagyrítottak s nagy füstöt fújtak maguk elé.

Végre Hajrula megszólalt.

— Te Baskir! nem akarsz szerezni 1000 koronát.

— Dehogyan! Hisz már egy éve nem is láttam pénzt.

— Tudod azt gondoltam, hogy elmehetnél helyettem katonának.

— Baskir megiepődve nézett rá.

— Hova gondolsz, kinek kell ilyen öreg legény.

— Nem félj semmit, kitaláltam én, hogy mit csináljunk és erre sultogva elmondta neki a tervét.

Baskir sokáig gondolkozott, de hosszas alkudozás után végre 1200 koronaért belement az üzletbe.

A mecset előtt gyülekezett az önkéntesek tábora.

A dervisek imámja körülvéve a dervisek karától, buzdító beszédet tartott hozzájuk.

Majd felsorakoztak négyes sorokba, hogy az idegen tiszték előtt megjelenjenek akik átveszik őket, hogy elvigyék idegen városba, harcos katonává kinevelni őket.

A menet élén haladtak a dervisek. Utánuk hatalmas nagy dobbal, sással és klapnappal, a

zenészek, akik alban nőtáccsal lekesítették a tömeget. Hosszu négyes sorokban követték őket az önkéntesek több százán. Egyítás kezét fogva a hegyek között nagy tömegbe verődött emberek elfogódottságával haladtak előre.

A beiratkozott önkéntesek névsorát az idegen vezető tiszt ávette s futólagosan vizsgát tartottak felettük. Egy-két öregebb embert, gyereket kitétek.

Közöttük volt Hajrula, illetve Baskir, aki jelenleg más névre hallgatott.

Az orvos kiakarta tenni, de Baskir mindenáron erőlködött, hogy ő erős, ő nem akar lőhön maradni, ő harcos ember, ő nem hagyja el a prófétát.

A nagy erőlködésnek meg volt a haszna, mert bemutagyták. Nem volt idő mindenkivel hosszasan foglalkozni. Ismermi pedig nem ismerfe őket senki.

A vasutnál újra felolvasták a névsort.

— Hajrula —

Mire büszkén kiáltotta Baskir, hogy

— Jelen.

Beszálltak.

A legények kiharimétoztak, énekeltek táncoltak, míg csak a vonat el nem indult. A bussuzók még egy üdvözlötet küldtek utánok s sebesen elrobogott a vonat, hogy az ismeretlen új világ

kái és a jövőre nézve veszedelmekel rejtenek magukban.

Bécs: Seidler miniszterelnök a tuzokként Oroszországba elhurcolt reichrathi képviselők ügyében átiratot intézett a képviselőház elnökségéhez. Breiler, Okunievskij, Staruch és Petricki képviselőkről van szó. A miniszter

elnök ezekre vonatkozólag közölte, hogy Bretier képviselő jó egészségben Pétervárra érkezett és ez idő szerint Kiebben Petricki és Okunievskij pedig már visszaérkeztek Bécsbe Staruch érdekében is megtörtént minden, hogy mielőbb hazahozhassák.

visszaadta az eladási összeget. A bíró felvilágosította az illetőt, hogy joga van a gyáros ellen pert indítani, vagy csalás miatt feljelentést tenni, mert megtévesztette őt, amikor a rossz portékát kifogástalan jelzéssel adta el.

Zsirt igen, de csak hussal...

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ez év februárjában Schauer Jánosné aradi lakosnő feljelentést tett Simandán György aradi hentes ellen, mert zsirt akart üzletében vásárolni és a hentes kijelentette, hogy csak akkor ad, ha húst is vesz. A rendőrbíróság megtartotta a tárgyalást és Simandánt száz korona pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet felebbezés folytán a tanácshoz került, mely azt feloldotta és a bizonyítási eljárás kiegészítését rendelte el. Ma volt ebben az ügyben a második tárgyalás. A rendőri büntető bíró kihallgatta Sonn Sámuelné, aki elmondotta, hogy ő is jelen volt akkor, amikor Schauer né vásárolni akart és hallotta, hogy a hentesmester a zsir eladást a husvételt feltételéhez kötötte. Petrik Ágnes volt a második tanu, aki vallomásában azt adta elő, hogy vele is megtörtént ugyanaz az eset, ami Schauer nével. Így fél kiló zsirt akart venni és nem is volt pénze csak erre, Simandán azonban azt mondta, hogy csak abban az esetben ad zsirt, ha húst is vesz. Petrik Ágnes könyörögni kezdett a hentesnek, hogy adjon zsirt, mert gyermekei vannak, akik otthon éheznek, de a hentes nem adott.

Ezek után Weil Károly dr. rendőri büntető bíró Simandánt büntösnek mondotta ki és tizenöt napi elzárásra és hatszáz korona pénzbüntetésre ítélte. Súlyosbító körülménynek vette a bíró az ítélet kiszabásánál azt, hogy a hentes egy szegény munkásasszonnyal szemben nyereségvágyból egy elsőrendű élelmiszerkiadását megtagadta.

Nem engedélyeznek krematóriumot Budapesten.

Saját tudósítónk tettei feljelentése.

A halottégetés magyarországi hívei már évek óta mindent elkövetnek, hogy kormány-engedélyt kapjanak krematórium felépítésére. A székesfővárosi közgyűlés a tanács javaslataira már több mint egy éve kimondotta, hogy engedélyt ad az építésre, mely által az érdekelt körök megvalósítottak vélték a halottégetés eszméjét. Azonban alig került nyilvánosságra a terv, máris megindult az aknamunka, a klérus és az orthodox papok részéről mindent elkövettek, hogy a közgyűlés tervét meghiúsítsák. A fővárosban azonban a halottégetés hívei annak ellenére is biztosnak vették, hogy a kormány jóvá fogja hagyni a krematórium felépítésére vonatkozó tervezetet. Az illetékes egyének megbízták Hiki Rezső fővárosi műépítésszel a krematórium tervzetének elkészítésével. A kormány azonban a mai napig sem hagyta jóvá a közgyűlés feliratában foglaltakat, egyszerűen nem vettek tudomást róla. Az iratok elsüllyedtek egy miniszteri fiókba.

Beavatott körökből nyert értesülés szerint, magasabb fórumok ellenzik a krematórium felépítését.

Ha egyelőre nem is lesz krematórium, a fővárosi körökben komolyan foglalkoznak azonban a kötelező felravatalozás kérdésével. Ezt mielőbb megakarják valósítani. Az első ilyen felravatalozó hely a Kerepesi-uti temetőben lesz, melyhez hasonlókat fognak építeni idővel mindenik temetőben. E felravatalozási terv megvalósítása csak romló kérdése

Százötven cipőper az aradi járásbírószágon.

(Az árvizsgáló-bizottság első tárgyalása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Jelenítette az Aradi Közlöny, hogy Aradon megalakult a cipőárvizsgáló bizottság, a melynek működése Arad-Békés-Csanád és Hunyadvármegye területére terjed ki. Az árvizsgáló bizottság Uray József járásbíró elnöklésével ma tartotta legelső tárgyalását, amelyen egy békéscsabai parasztagdának egy ottani csizmadia ellen emelt panaszja szerepelt. Kovács József hónapokkal ezelőtt azt panaszolta a békéscsabai főszolgabíróságnál, hogy Sipos István csabai csizmadia mester nyolcvanöt koronát kért egy pár csizma elkészítéséért, holott a megrendelő adta az összes szükséges anyagokat. A főszolgabíróság áttette az ügyet az aradi cipőárvizsgáló bizottsághoz, amely előtt ma úgy a vádlott, mint a panaszos megjelentek. Az elnök már megalakította a bíróságot, amelyben szakértő tagokként Münz Márton és Várhol László, a fogvasztók nevében pedig Schweiger Péter és Nagy Endre szerepeltek.

— Magának ugy-e az a panaszja, hogy ez a csizmadia mester nagyon drágán készítette el a csizmáját, — mondta az elnöklő járásbíró.

— Nincs énnekem semmi panaszom — felelte a parasztagda.

— De hiszen maga panaszt emelt Sipos ellen.

— Hát kérem szépen a dolog úgy áll, hogy én tévedésben voltam, mert nem az összes hozzávalókat adtam, hanem csak a talpat és akkor nem drága, ha nyolcvanöt koronát

számít a csizmadia. Szóval kérem alássan meg egyeztünk.

Mivel a gazda tárgyaláson kívül így ki egyezett a mesterrel, a z eljárást a bíróság megszüntette.

Az aradi járásbírószágon egyébként igen sűrűn fordulnak elő ugynevezett cipő-perék. Az utóbbi három esztendő alatt százötven esetben tettek feljelentést aradi cipőkereskedők ellen csalás miatt, mert silány portékát adtak. A elgütöbbsi eset különösen azért érdekes, mert meg tudhatják a kereskedők, hogy ők is felléphetnek a gyáros ellen, ha a zhasznavehetetlen portékát szállít. Egy aradi üzlemben eladtak egy pár csinos külsejű női cipőt. A tulajdos reggel felvette a cipőt és délelőtt tíz órakor már kirepedt a felsőbőr. Münz szakértő ki jelentette, hogy a cipő hibáját eladáskor sem a kereskedő, sem a vevő nem vehette észre. A bőr valószínűleg már meg volt repedve, azonban a iesték, amelyet gyártáskor a bőrre mázolnak, befödte a repedést és így a kereskedő jóhiszeműen adta el az árut. Azonban mégis kötelessége visszavenni a portékát, mert a vevő nem károsodhatik. A járásbíró erre felszólította a kereskedőt, hogy vegye vissza a cipőt, ő azonban kijelentette:

— Nem vesszem vissza, mert én iskifogástalan áru gyanánt vettem meg a gyarostól.

— Ha nem veszi vissza — felelte a járásbíró — akkor majd tovább folytatjuk az eljárást és látni fogja a következményeket.

A kereskedő erre visszavette a cipőt és

ba vigye őket, ahol a halál a legnagyobb ur s nagy kaszával arat.

Baskir, fellelegzett.

Eddig most már rendbe van a dolog.

A vonat berobogott harmadnap egy nagy város állomására. Ott elszállásolták az embereket.

Baskirt az ut fáradalmait igen megviselték s alázatosan jelentkezett a kísérő alásztárnál, hogy ő beteg.

Elviszik az orvoshoz, aki bosszankodva csóválja a fejét.

— Micsoda embereket hoznak ide?

Ezekkel harotégre nem lehet menni, ki kell őket dobni.

Akkorra már nyolc-tíz is jelentkezett betegnek. A szimulánsok száma nőtt s a katonai élet örömeit hamarosan megunták.

— Baskir, aki Hajrula néven szerepelt, nap-nap mellett rosszabb formát mutatott, még a mellett nem is evett, hogy minél siralmasabb legyen az ábrázata.

— Egy orvos végig mustrálta őket a sorozás eredménye az volt, hogy Hajrulat, (mond Baskirt) végleg kidobták, mint minden szolgálatra tétetlenség embert.

Másnap már kényszer utlevéllel, katonai kísérettel, hazazavarták s mikor a falujához ért,

megelégedetten gondolt az 1200 koronára, amelyet Hajrula fog neki leválaszni.

Örömmel ült be a tűzhely mellé s nagyokat nyelt harmadik felesége főztéből.

Másnap beállított Hajrulahoz.

— Ev Allah! szomszéd! üdvözölte Hajrulat, aki éppen olvasóját marzsolgatta az ujjai között s nem igen akart barátságos arcot vágni az érkező vendégnek.

— Hát megjöttem, Hajrula! Sikerült a tervünk s most otthon vagyunk mind a ketten. Áldott legyen Allah érte.

Hajrula nem szólt egy szót sem.

Baskir, akit láthatóan kellemetlenül érintett a szomszéd mogorvasága, megköszönte a torkát s így folytatta:

— Hajrula! most már beszéljünk a pénzről. Add ide az 1200 koronát!

— Micsoda 1200 koronát? — csodálkozott Hajrula.

— Hát amit ígértél, ha elmegyek helyetted katonának.

— Te hívány ebi! — ordított fel Hajrula — nem is lettél katoná és mégis kéred a pénzt?

Allah tőpje ki a szakálladat egyenként, te gyehennára való!

A következő pillanatban Baskir hanyatt esye bukott ki a kapun.

Pataky Sándor.

H I R E K.

Merénylet egy gramfon ellen.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Egy József-utcai bérház udvarát tegnap estefelé puskadörrenés verte fel. Az első rémület lecsillapultával konstatálták, hogy merénylet történt és pedig valaki, amint nemskára kitűnt, M. L. magánhivatalnok egy elsőemeleti udvari lakás ablakából agyonkötötte floberttel a szemközti lakos gramfonját. A lövés a gramfon membrenjét furta át és rögtönös halált okozott. A szokatlan merénylet élénk izgalomban tartja a jogász köröket is, mert az idegen ingó rongálásának kritériuma mellett a jogos védelem ismérveit sem lehet mellőzni ebben az esetben.

A tettes azzal védekezik, hogy ő, aki egész életében tájékkára sem ment a Steinhardt-mulatónak, mégis a „Mamuska frász a pofádba” hangjaival ébredt és a „Jaj de szagos az én rózsám lába” ringatta álomba, mikor az esti mesélni kezdett. A személyes szabadság sérelme, sőt az életveszélyes fenyegetés csakugyan megállapítható abban a tényben, hogy valakit a magyar kupléirodalom tömeges élvezetére akarata ellenére kényszerítenek s ha nem is mentjük, de meg tudjuk érteni a merénylő indítékait, aki — így mondta el ő maga, — nemcsak a kivédhetetlen Steinhardtól dühödött meg, hanem szívére ment a középfajú polgári társadalom nagy lelki nyomorúsága is úgy, hogy merényletével mintegy a tett propagandájára öhajtotta buzdítani a józanodó embereket.

Valóban, ha meggondoljuk, hogy ami a művelt családok asztalán harminc éve Beniczky-Bajza Lenke, a Gartenlaube és Szűz imája volt, szóval az átlagos polgári izlés kinyomata, az ma a gramfonlemez, mind a két oldalán Steinhardtal, akkor azt az evolúciót az olajnyomatról a Fidibuszig, a „Lengj kis esolnakomtól” a „Mért szült ilyen randának az anyád”-ig nem szemlélhetjük bizonyos aggodalmak nélkül. És a fertőzés ellen nincs védelem, mert a gramfongazdák különös exhibicionizmusa, hogy szegyenüket kirakják az ablakba és perverz Steinhardtiszüket a szomszéd lakásokba ordítják bele, mindmáig semminemű törvényes korlátokba nem ütközött s ma-holnap nem lesznek gyerekek Budapesten, mert minden ablakból bõmből és minden ablakon befolyik a Steinhardt nemi felvilágosítása. Maga az előhívott rendőr is méltányolta a merénylő indítékait s letartóztatásától elállott.

Mackensen imádkozott . . .

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Brassóból jelentik: Az oroszverő generális néhány óra hosszat Brassóban volt az oláh betörés évfordulóján. Senki sem tudott idejöveteléről és itt léte még sem maradhatott titokban. A közönség a Burg Kornél határrendőrkapitány által kalauzolt híres hadvezért, aki a halálfejes huszárok magas sapkájában egy lejjel kimagaslott a járókelők közül, felismerte és viharos óvációkban részesítette. Szinte a csodával határos, honnan került elő egyszerre az a sok virág, amivel a vezértábornagy automobilját, amidõn a Korona szálloda elõl ismeretlen útjára indult, elhalmozták.

A tábornok szerény mosolygással köszöntö meg az óvációkat és szeretetreméltó megjegyzéseket tett a közönség felé.

Mackensen délelõtt 10 óra tájban megjelent a Fekete templomban, ahol végighallgatta Heriurth Ferenc püspökhelyettes beszédét.

szárnyalásu gyönyörű predikációját, majd maga is buzgón imádkozott.

Lehet, hogy célzatosan, de éppen a 247ik zsolttart imádkozták, amelynek ez a lenye:

„Ha az isten az oldalom mellett áll, nem félek az ellenségtõl.”

Ezt imádkozta ájtatosan, fennhangon Mackensen is. Minden idők egyik legnagyobb hadvezére, 1917. augusztus 26-án, vasárnap az oláh betörés évfordulóján, a brassói Fekete templomban.

— A császár Hindenburgnál. Berlinből jelentik: Vilmos császár ma reggel Hindenburgnál látogatást tett, hogy a tannenbergi csata évfordulója alkalmából szerencsekívánatait tolmácsolja.

— Változások a osanádi klerusban. Glattfelder Gyula dr. megyéspüspök a következõ segédlelkészeket helyezte át: Bozói Mihályt Szegedfelsõközpontól Facsádra, Takács Miklóst Magyarpécskáról Szegedfelsõközpontra, Prokop Sándort Mezőhegyesről Magyarpécskára, Berkes Józsefet Temesrékásról Mezőhegyesre, Bosh Józsefet Temesgyarmatról Gyertyámosra, Borsoviczky Lajost Gyertyámosról Nagyzsámra. Az ujmisések közül segédlelkészekké kinevezte: Drgon Pált Temesrékásra, Mariez Gyõzõt Temesgyarmatra, Hoffmann Istvánt Bogárosra, Hager Miklóst Kisiratosra és Kienitz Gézát Pankotára.

— Uj magyar nemes. Budapestrõl telefonálja tudósítónk: A hivatalos lap holnapi száma közli, hogy Ófelsége személye körüli miniszterének elõterjesztésére Leitner Ernõ dr.-nak, az aradi állami gyermekmenhely igazgató fõorvcsának és törvényes utódainak nyugdíjaztatása alkalmából a gyermekvédelem terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet „ujpanáti” elõnévvel díjmentesen adományozta. Ez a kitüntetés Aradon széles körben nagy meglepetést és örömet kelt, mert Leitner Ernõ dr., aki buzgó és lelkiismeretes munkájával az aradi állami gyermekmenhelyet az ország egyik legelsõ gyermekvédelmi intézményévé ejlesztette, valóban rászolgált a legmagasabb királyi kegynek erre a megtisztelõ megnyilvánulására. A város közegészségügyi viszonyainak fejlesztésének terén is elismerésre méltó tevékenységet fejt ki hosszú évek óta, mint a törvényhatósági bizottságnak tekintélyes tagja.

— Lloyd George szabadságon. Zürichbõl jelentik: A Temps szerint Lloyd George hosszabb szabadságra megy és Balfour fogja ez idõ alatt helyettesíteni.

— „Oukorbiány miatt zárva.” A „Matzky” bezárta a boltot. Hosszu ideig húzódott ez a derék cukrász az iparára nehezede ezer baj ellen, de most végre kifogyott a levegõje. Cukrász cukor nélkül olyasvalami mint az ember a légmentes teremben. Nem lehet benne élni. Be kellett zárni az aradiak kedves üdülõ helyét. A Matzky is a háboru áldozata.

— A zöldség- és gyümölcsárjegyzék kifüggesztése. Arad város polgármesterének f. évi augusztus hó 25.-én 8862/1917. sz. a. kiadott és a zöldség- valamint gyümölcsárakra vonatkozó rendelkezése alapján a zöldség- és gyümölcsárúsítással foglalkozók kötelesek, a megállapított árakat üzleteikben, árusító helyeiken látható helyen kifüggeszteni. Ennélfogva figyelmeztetem mindazokat, akik zöldség- valamint gyümölcsárúsítással foglalkoznak, hogy a megállapított árakat üzleteikben, sátorukban eláru-

sító asztalaikon, kosaraikon mindenki által látható helyen és olvashatóan annál is inkább függeszék ki, mert ezen rendelkezést ellenõriztetni fogom és a mulasztók büntetetténi fognak. Greén Nándor fõkapitány.

— Megoperált kórházigazgató. Pozsgay István dr. az aradi gyermek kórház igazgató-fõorvosát, ki régibb idõ óta tartó epekö bántalmának mûteti gyógyítása céljából a gyulai közkórházat kereste fel, ma megoperálta Kacsvinszky János dr. a kiváló operatõr. Az operáció igen súlyos természetû volt, mert ki kellett terjeszkedni a vakbél eltávolítására is. A beteg fõorvos állapota kedvezõ.

— Ellopták Szegeden a tolvaj álhadnagyot. Pár nappal ezelõtt jelentették, hogy az aradi vasúti állomás közelében levõ Vaspálya szállodában egy szélhámos álhadnagy garázdálkodott, aki a szálloda szobáiba belopódzott és onnan több mindent ellopott. Egy marhakereskedõtõl, több mint kétezer koronát lopott el a szélhámos, aki sikeres mûködése után a nyomozó hatóságok elõl elmenekült Aradról. Innen Szegedre tette át a székhelyét, ahol azonban a rendõrségnek sikerült hamarosan elfogni. Kiderült, hogy Kosa Albert a neve, a kolozsvári 62. gyalogezred tizedese, aki a harc térrõl került vissza Kolozsvárra, mint sebesült. Itt az egyik kórházban több lopást követett el majd megszökött. Magával vitt egy hadnagyi ruhát is és ebben kezdte meg manipulációját. Kosát a szegedi rendõrség ma átkísértette Aradra, ahol a rendõrség õrizetbe helyezte. Az álhadnagy kijelentette, hogy a lopásokat azért követte el, mert mulatni akart és más úton nem tudott pénzhez jutni.

— Takarékoskodjunk a gázzal. Mintán az országosan mutatkozó szénhiány, a világitás különösen pedig a gázfogyasztás terén a legnagyobb takarékoskosságot követeli meg. Felhívom a város közönségét, hogy oly magánlakásokban és üzletekben, hol úgy a villany mint a gázvilágítás is be van vezetve az országos érdekekre tekintettel kizárólag a villanyvilágítást és azt is a legnagyobb takarékoskossággal használják. Varjassy Lajos, polgármester.

— Hirtelen változás. A rendkívül álhatalos és tartós kánikulai hõséget, amely tegnap ért el tetõpontjára, ma hirtelen felrészítõ lehülés követte nyomon. Esõ is volt, szemzõ esendes zápor eredt meg délben és a levegõ embert állatot felüdítõen hûvössé vált. Az éjjel azt jelentették, hogy a Tátrában havazott.

— Az orosz fogoly harmonikája. Augusztus 29-én, délután hat órakor meggyulladt özvegy Kaupert Józsefné aradszentmártoni földbirtokosnak a község beltelkén levõ háza udvarán épült náddal fedett istállójában levõ ágy, mely a nála alkalmazott orosz hadifogolyának nyugvóhelye volt. A szomszédok lettek figyelmesek a kitóduló füstre és ez volt a szerencse, mert az éppen nyári nagy takarítással elfoglalt házbeliiek semmit sem gyanítottak. Az orosz a szántóföldre hordott trágyát. Kevéssel a tûz kitörése elõtt jászolt javítottak az istállóban és az ott foglalatokoskodók vigyázatlansága okozhatta a tüzet, mely a körüllevõ temérdek szalmakazalt könnyen elpusztította volna. A lakosság az istálló belsejében maradt tárgyakat a nagy füst miatt kimenteni nem tudta. Legtöbb kára lett ebbõl Iwán Zariackinek, akinek mindene, még a harmonikája is elpusztult. A lakosság most új harmonikával akarja kárpótolni a kárvallottat, egyéb holmiját a özvegy pótolja, azon való örömeiben, hogy egy fél zsák zabján és kisebb értékû berendezésen kívül más egyebe nem pusztult el.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Frontra viszik a lengyel hadtestet.

Bécsből jelentik: Ausztria Magyarország és Németország egyértelműen a most szervezett lengyel hadtestet a fronton fogja alkalmazni, miután az ellenség offenzívája az összes katonai erők összefoglalását követeli. A fronton a lengyel hadtest az osztrák magyar parancsnokság alatt fog állni. Mihelyt a hadihelyzet megengedi a lengyel hadtestet tulajdonképeni céljára a lengyel hadsereg káderjének megalkotására fogják visszaadni. A szükséges személyzet a kaonák kiképzésére időközben visszamarad Lengyelországban. A kormányok tárgyalásai egy lengyel kormány felállítására már szintén befejezés előtt állanak és a legközelebbi időre várható, hogy Lengyelországban olyan politikai berendezések lépnek életbe, amelyek megvalósításával az ország újból az önálló országok sorába lép.

A Pester Lloyd jól értesült helyről ehhez a hírhez a következőket jelenti: Az osztrák magyar és a német kormány megállapodtak abban, hogy a lengyel légiót a fronton fogják alkalmazni. Tekintetbe jönnek e célból úgy a mi területünkhöz, mint a német területen regnutált formációk, melyek mind osztatlanul az osztrák magyar fronton lesznek alkalmazva. Eme intézkedések megítélésében három szempont veendő figyelembe. Először, hogy a lengyel légiók osztrák magyar parancsnokságok alatt állanak, ahogy ez a háboru elején is volt. A második szempont a tartamra vonatkozik, ami alatt a lengyel légiók a fronton küzdeni fognak. Tulajdonképen csakis ideiglenes intézkedésről van szó. A központi hatalmak magatartása a lengyel légióval szemben semmiképen sem változott meg és az eme intézkedéshez a lengyelek részéről füzött magyarázatok nem felelnek meg a tényeknek. Az önálló lengyel hadsereg felállításának kérdését ez a kérdés nem érinti, miután a legénység kiképzésére a megfelelő személyzet hátramarad. A harmadik szempont az, hogy kizárólag katonai

helyzetre való tekintettel történik ez az intézkedés.

A lengyel légiónak alkalmazása hosszabb tárgyalások eredménye, amelyek az utóbbi napokban Berlinben folytak és melyek a monarchia által javasolt modalizációkat a németek a legkészségesebben elfogadták. A lengyel nép részére tehát minden ok fenforog, hogy megnyugodjék és bizalommal tekintsen a jövőbe, miután bizonyos, hogy egy nem távoli időben Lengyelország önálló államisága felé egy jelentékeny lépést tesz és a lengyel népnek kívánságai teljesülést nyernek. Az osztrák magyar politika eme kérdésben teljesen sikerre vezetett, úgy hogy az minden objektíven gondolkodó embert ki kell, hogy elégítsen.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti, hogy Sir Edward Grey, Anglia volt külügyminisztere tegnap meghalt.

Lugano. Rómából jelentik, hogy az olasz miniszterelnöknek a legutóbbi napokban az állami alkalmazottak és a munkások szövetsége közös memorandumot nyújtott át, amelyben felszólítják a kormányt, hogy a szövetséges hatalmakkal eszközölje ki mielőbb az állandó béke keresztül vitelet. A memorandumot több mint ötszáz ezer állami alkalmazott és munkás írta alá.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Különösebb esemény nem történt.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Ma délután az olaszok a Bainsica fensíkon és a Monte San Gabrielén újra eredménytelenül támadtak.

Keoskemét. A város közgyűlése ma Raday Gedeon grófot, Pestmegye volt főispánját díszpolgárává választotta.

— **Adomány.** Ujszentannai Népbank R.-T. Ujszentanna 20 kor. adományozott a Szurmay Sándor alapra.

— **A kulturpalota könyvtára** szeptember hó 1.-től nyitva. Könyvkölcsönzés 11-től 1 óráig.

— **Bolgár nőket rekviráltak a szecsenek részére.** Felháborító teleplezés híre érkezik Szófiából, ami azt bizonyítja, hogy a legelső kulturnépnek nevezett francia mályen embertelenné vált a háboruban. Már több ízben rámutatótt a bolgár sajtó, hogy a francia expedíós hadsereg, amely Görögország egyes részeit megszállotta, minő válogatott szenvedéseket okozott az ottani polgári lakosoknak. Ujabbán, különösen Kartória vidékén, a francia hadvezetőség összeszedte a falusi polgár nőket és szétosztotta őket a gyarmati csapatok fekete harcosai közt.

— **Zsidó vallású Mária Terézia lovagrendes.** A Magyarország mai számában írja: Az újonnan kinevezett 24 Mária Terézia lovagrendesek közt van egy zsidóvallású is: Heim Géza, a szegedi 46. gyalogezred századosa, aki most báró lett. Heim szegedi szüle-

tésit és ő az első zsidó vallású katona, ki a Mária Terézia rendjelet megkapta.

— **Uj orieum a Központiban.** Szeptember 1-én szombat este új elsőrangú orieum társulat kezd meg előadásait a Központiban Koppel Gyula Aradon is előnyösen ismert impresszárió vezetése mellett. Az előadások kedvező idő esetén a kellemes nyári kerthelyiségben, ellenkező esetben a téli kertben tartatnak meg.

— **Az iskolai beiratás alkalmával ne mulasszák el az aradi és vidéki szülők a megszokott jó bevásárlási forrást Fischer Nagyruházát Szabadság-tér 12 szám alatt felkeresni, ahol a legnagyobb választékban gyermek ingek, kalapok, harisnyák, fiú és leány sapkák, iskola táskák és minden egyéb cikkeket a legjutányosabban beszerezhetnek!**

— **Gyors és gépirási tanfolyam.** Minden hó elsején kezdődőleg gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken, gyorsírás és irodai munkálatok tanítása szaktanár vezetése mellett. Beiratkozni minden nap lehet: Bodnár József írógép vállalatánál, Arad, Weitzer János utca 11. Telefon 11—41.

— **Levélpapír olcsóságok Kerpelnél.**

AZ ARADI KÖZLÖNY

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsében :-

Ratko Dimitriev állapota reménytelen.

Sajtó tudósítók telefonjelentése.
Stockholm. Pétervári híradás szerint Ratko Dimitriev tábornok súlyosan megsebesült és reménytelen állapotban egy Riga melletti hadikórházban fekszik.

Rotterdam. A londoni lapok távirata szerint a moszkvai állam konferencia a hadsereghez kiáltványt bocsát, amely felszólítja a katonákat az utolsó nagy erőpróbara, mert ehozza meg a győzelmet és a háboru befejezését.

Hága. Lenin valóban Svájcba menekült és álnév alatt Zürichben él, ahonnan nagy propagandát fejt ki a béke érdekében. Lapot is szerkeszt, amelyet Zürichben nyomnak és sokszorosítva küldik Oroszországba.

Genf. A Times pétervári távirata szerint Stürmer, Oroszország volt minisztere utolsó óráit éli.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az Aradi Zenekonzervatóriumban (Szabadság-tér 21.) a beiratások szeptember 1-től kezdődnek.

Olvassa naponta

Az „Aradi Közlöny” apróhirdetéselt. Hétköznap 50—60, vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny”-ben.

MOZGOKÉPSZÍNHÁZ.

Napoleon élete és halála.

(Uj szezon az Apollóban.)

Az Apolló színház új szezonját, amely az őszire hagyott nagyszabású filmek bemutatásának kezdetét jelenti, pénteken nyitja meg. Hogy az új szezon bevezetése méltó legyen ahhoz a programhoz, amelyet az igazgatóság óriási gondnal, horribilis áldozatok révén, s előkelő összeköttetésekkel szerzett meg, az első slágerül a „Napoleon élete és halála” című öt felvonásos hatalmas történelmi drámát tűzte ki a színház pénteki műsorára. A mozi rendezés ritkán látott szépséges perspektívája nyílik meg a szemünk előtt a kép szemlélésekor. Emberáradatok, beláthatatlan tömegek mozognak a filmen, magukkal hozva a történelem egyik legnevezetesebb és legforróbb korszakának levegőjét.

A Napoleon-irodalom kétségkívül a leghatalmasabb perspektívája. A francia forradalomtól Szent Ilona szigetéig a világnak nemesak egyik legnagyobb, de legizgalmasabb, legérdekesebb korszaka játszódott le. És a világesemények, a világrázkódtatások történelmet teremtő fejezeteiben, mint egy regényhős, mint hódító Cézár, mint a világ ura, diktátora, parancsolója áll: Napoleon. Diadalmas hadvezér, bölcs törvényhozó, legendák, kalandok, csaták glóriás alakja. És ezen a hatalmas filmen végigvonul Napoleon egész élete, minden tette, győzelme, fénykora és bukása.

Az új szezon megkezdésével az Apolló színház a zenekart is átszervezte. A megerősített zenekar tökéletes technikával fogja interpretálni a legújabb zeneműveket.

FOG- töméses, aranyból, platina, arany és ezüst, smalgamból és a fog színével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpádás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehérítése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a leghírneveesebb fogspectálístáknál mint assis-tens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legtekélyesebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a leg-teljesebb mértékben megfelelhessék.
Telefon 757. szám. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17

— A nagyravágyás átka vasárnap az Erzsébet mozgószínházban. E címen egy 5 felvonásos társadalmi dráma kerül bemutatásra, a melyben a főszerepet a világhírű mozi-színész, Klitsch Vilmos játssza, ami már maga is nagy garancia arra, hogy e képben csakis jót és szépet láthatunk. Ezenkívül a kép tech-nikai kivitele és a többi szereplők játéka is mind dicséretre méltók. — Szombaton Trója pusztulása és a Tüzet kérek című slágerek ke-rülnek bemutatásra.

— A bolygó dák című 7 felvonásos drá-mai szenzáció, a jelenkor legnagyobb alkotása legközelebb bemutatásra kerül az Erzsébet-mozgószínházban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A szilva és a cefre ára. A m. kir. pénzügyigazgatóság 37180/1917. sz. a. kelt át-

írata alapján értesítjük Árad város közönségét, hogy az 1917. évi augusztus hó 16-án 2946/1917. M. E. szám alatt kelt rendelet érte-lmében a központi szeszfeldék a szilváért és szilva cefréért a következő árakat tartoznak fizetni. Az őszi szilva ára 33 korona, a nyári szilváé 22 korona, a nyári szilvából készült 3-4% szesz tartalma cefre 20 korona, az őszi szilvából készült 5%-os, vagy ennél ma-gasabb szesztartalma cefréé 30 korona. Önként értetik, hogy ezek az árak fizetendők a beváltó-állomásokon, vagy esetleg az egyes községek-ben átvett szilva, illetve szilvacefre után is. A városi tanács.

A szerkesztésért felel:

Stauber József

Csak Gyöngyvirág, Ibolya, Orgona és Eau de Fleurs illatokat

használjunk

a Dunántúli Gazdasági Szeszgyá-ro-sok Szeszfinomító Részvénytársaság. Nagykanizsa gyártmányából, mert

felülmul minden kül-földi gyártmányt. 4981

Az új Magyar Vöröskereszt

nyeremény-kötvé-nyezárjeljegyzéseket elfogad az

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár R.-T.

Salacz-utca 6. szám.
Telefon 462. 5665

Faszén

esomagolt, zsá-kokban és wag-gontételekben =

kapható STEFAN H.

Faszénkereskedő Thököly Imre-utca 1. sz. (Volt Halász-utca). — Telefon 11—29. sz.

Földbirtokoknak

- 35 évre 7% annuitás teljes árfo-lyam,
  - 50 évre 6% annuitás teljes árfo-lyam,
  - 63 évre 4-85 annuitás 96% ár-fo-lyam
  - 75 évre 3-50 annuitás, 99% ár-fo-lyam mellett, továbbá
- Aradi házakra**
- 30 évre 6% annuitás 98% árfo-lyam (rövidebb időre is) mellett
- örökösítés és váltó kölcsönöket nyújtunk, valamint kisebb-nagyobb birtokok, házak eladását és parcellázásokat vállalunk.

Bonyhádi József

Arad, Kapa-u. 47., d. u. 2-től. Birtokok és házak eladása elő-jelezve.

Matteine-féle patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintéshez ajánljuk **patkány- és egérintősz-bacilust.** A XX. század legmegbíz-hatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszede-lmes, tehát mindenütt elhelyez-hető.

A patkány- és egérintősz bacilus árai:

- 1 kds adag 2—300 patkány ki-irtására 12 K.
- 1 negy adag 3—600 patkány ki-irtására 20 K.

„Matteine“ vegyeseti laboratorium

Arad, Boros Beni-tér 1. szám.
Telefon 10—45. 561

Pk. 1056/3—1917. végz. szám.

Arverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében emannel közhírré teszi, hogy a lippai kir. járásbíró-ság 1916. évi 2845/2. számú vég-zése következtében Dr. Ham-batian János lippai ügyvéd által képviselt Timisiana takaré- és hitelintézet részvénytárs. temen-vői bejegyzett cég javára 225 öf 5 kor. s jár. erejéig 1917. évi ju-nius hó 12-én fogatosított ki-elégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 5700 koronára be-csült következő ingóságok, u. m.: egy pár ökör, egy tehén és egy tinó stb. nyilvános árverésen el-adatnak.

Mely árverésnek a lippai kir. járásbíró-ság 1917. évi Pk. 1056/3 sz. végzése folytán 220 kor. tőke követelés, ennek 1914. évi augus-tus hó 5. napjától járó 8% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 184 kor. 90 fill.-ben bíróság már megál-lapított költségek erejéig, Krimar-vára községben végrehajtást szen-vedettek lakásán leendő meg-tartására 1917. évi szept. hó 10. nap-jának délelőtti 10 órája határidőki-tűzetik és ahhoz a venni szándéko-zók emannel oly megjegyzéssel hivat-

nak meg, hogy az érintett ingó-ságok az 1881. évi LX. törvény-cikk 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöb-bet ígérőnek szükség esetén becsá-ron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül-foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a érte-lmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Lippán, 1917. évi augusztus hó 22. napján.

Ladányi,
5812 h. kir. bir. végrehajtó.

Pk. 1060—2. sz. 1917. végri.

ARVERÉSI HIRDETMEY.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. pa-ragrafusa értelmében emannel közhírré teszi, hogy a lippai kir. járásbíró-ságnak 1916. évi 2536—2 számú végzése következtében Dr. Hambatian János lippai ügy-véd által képviselt Timisiana ta-karé- és hitelintézet r. t. temes-vári bej. cég javára 23 K. s jár. erejéig 1917. évi június hó 12-én fogatosított kielégítési végre-hajtás útján le- és felülfoglalt és 2060 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: széna, egy te-hén, egy borjú és két borjú stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a lippai kir. járásbíró-ság 1917. évi Pk. 1060—2 számú végzése folytán 23 kor. tő-kekövetelés, ennek 1914. évi no-venber hó 18. napjától járó 6 szá-zalék kamatai, egyharmad száza-lék váltódíj és eddig összesen 51 kor. 80 fill.-ben bíróság már meg-állapított költségek erejéig Kri-marvára községben végrehajtást szenvedettek lakásán leendő meg-tartására 1917. évi szeptember hó 10-ik napjának délelőtti 12 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók emannel oly megjegyzéssel hivatnak meg. az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. paragrafusai értelmében készpénzfizetés mel-lett a legtöbbet ígérőnek, szük-ség esetén becsáron alul is elfog-nak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül-foglaltatták és azokra kielégi-

tési jogot nyertek volna, ezen ár-verés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. paragrafusa értelmében ezek ja-vára is elrendeltetik.

Kelt Lippán, 1917. évi augusz-tus hó 22. napján.

Ladányi,
5811 h. kir. bir. végrehajtó.

Pk. 1057—2. sz. 1917. végri.

ARVERÉSI HIRDETMEY.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. pa-ragrafusa értelmében emannel közhírré teszi, hogy a lippai kir. járásbíró-ság 1916. évi 2538—2. számú végzése következtében Dr. Hambatian János lippai ügy-véd által képviselt Timisiana taka-rék és hitelintézet r. t. temesvári bejegyzett cég javára 228 kor. s jár. erejéig 1917. június hó 12-én fogatosított kielégítési végrehaj-tás útján le- és felülfoglalt és 660 koronára becsült következő ingó-ságok, u. m.: egy üszöborjú és ká-dak stb. nyilvános árverésen el-adatnak.

Mely árverésnek a lippai kir. járásbíró-ság 1917. évi Pk. 1057—2 számú végzése folytán 228 kor. tőkekövetelés, ennek 1915. évi ja-nuár hó 17. napjától járó 6 száza-lék kamatai, egyharmad száza-lék váltódíj és eddig összesen 135 kor. 30 fill.-ben bíróság már meg-állapított költségek erejéig Kri-marvára községben végrehajtást szenvedettek lakásán leendő meg-tartására 1917. évi szeptember hó 10-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók emannel oly megjegyzéssel hivatnak meg. az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. paragrafusai értelmében készpénzfizetés mel-lett a legtöbbet ígérőnek, szük-ség esetén becsáron alul is elfog-nak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül-foglaltatták és azokra kielégi-tési jogot nyertek volna, ezen ár-verés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. paragrafusa értelmében ezek ja-vára is elrendeltetik.

Kelt Lippán, 1917. évi augusz-tus hó 22. napján.

Ladányi,
5813 h. kir. bir. végrehajtó.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetésére 10 fillér. Vastagabb betűkkel 20 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1.20 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszik fel.

A kiadóhivatal felelőségre vállalja a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

Kiadóhivatalunkba

a következő jellegű levelek érkeztek, melyek átvételét kérjük:

- „Nyugdíjas”.
- „Jukker”.
- „Fehér”.
- „Megbízható”.
- „Jó kedv”.
- „Sasfók”.
- „Fehér rózsák”.
- „Hű lesek”.
- „Phénix”.
- „Hosszu szabadság”.
- „Uriember”.
- „Diszkrét álnagybirtokosok”.
- „Százak köré”.
- „Aradi”.
- „Szegedi”.
- „Timea”.
- „P. L.”.
- „19”.
- „Elárult fészek”.
- „Elisabeth”.

„Napsugár”

jellegű levél van a kiadóban. 5844

Alkalmazást keres.

Házvezetőnőnek

vagy főzőnőnek ajánlunk középhuru nő. Kasza-utca 50. 5850

Fiatal, intelligens, eszes,

szvegyszakos, háztartási állást keres magános főbirtokosnál, helyesen vagy vidéken. Cím a kiadóban. 5856

Géplakatos és gépész

állást keres számítógéphez, vagy szalma-preshez. Cím a kiadóban. 5768

Alkalmazást nyer.

Kilátó fia,

16éves, felvétetik Vojtek és Weisz-nál. 5843

Osztályleányt,

12-14 éves keresek, kit vidékre szülőbe kívinnék. Bocskai tér 6., (Kölsz.) 5841

Gyakorlott, jóírásu,

gyors- és gépirású, önálló munkaerő, azonnal alkalmazást nyer. Ajánlatok az Aradi Közlöny kiadóhivatalába intézendők. 6000

Az ópécseknél Hangya Szövetkezet

üzletvezetőt keres okl. 1-ra. Javadalmazás havi 200 korona, lakás, fűtés, világítás és 1/2%. Románul beszélni tudás megkívántatik. 5774

16 munkás borbélyegéd

felvétetik. Rettinger, színházépület. 5882

Pasztára felvétetik

azonnal okl. izr. tanítónő, ki egy leánykát a III. polgári, egy leánykát pedig IV. elemi osztályra tanítaná. Zongora és németet tanítani tudó előnyben részesül. Bővebbet Tröstereréknél, Zrínyi-u. 4/a. 5841

Ügyes elárutónő,

azonnal alkalmazást nyer Pichler papírkereskedésében, Bohus-palota. E szakmában jártas előnyben részesül. 5825

Tisztességes,

szorgalmas mindenestül vagy bejárónő, ki padló keféléshez ért, jó fizetéssel felvétetik. Batthyány-u. 23., I. em. 2020

Kiadó lakás.

Ki eszeréne fel

belvárosban levő 4 szobás modern lakását, belvárosi 6 szobás modern lakással. Cím a kiadóban. 5864

Lakást keres.

Keresek

földszintes magánházban 5 szobás lakást, mellékhelyiségekkel, azonnal vagy okl. 1-ére. Cím a kiadóban. 5858

Jobb butorozott

lakás, konyhával keresetlik. cím a kiadóban. 5854

Keresek

híszta és csinos butorozott lakást, fürdőszobával. Cím a kiadóban. 5771

Vétel és eladás.

Földművelés gépek

filmes, 6 1/2 X—11-es. harctérré kiválóan alkalmas, szabadkézből eladó. Cím a kiadóban. 5863

Zongorát

teljesen jókarban levőt vennék. Ajánlatokat Weitzer János-utca 3., II. emeleti ker. 5862

Árny,

őszi és téli, több waggonnal, eladó. Bár Sándor, Lapusnyak, u. p. Hunyad-dobra. 5852

Jókarban levő

szabadonfutó kerékpár eladó. Part-utca 18. sz. 5861

Tégly- és eszer-makk

területeket bérbe veszek, esetleg felszedeit makkot bármily kis- és nagymennyiségben veszek. Ajánlatokat kérek. Goldia Kornél, Nadab. 5641

Gyári áron

árutit női velour kalapot, minden mennyiségben. Kalap Bazar, Arad. Telefon 1117—1157. 5797

Egy hálószoba

berendezés, 2 szövetfüggöny eladó. Luther-u. 2., Mézesnél. 5793

Jókarban levő

könnyű bőrfedelű hintó megvételre keresetlik. Popescu jegyző, Magyarud. 5807

Iskolai

tankönyvek, táskák, író- és rajszerek, a legelőnyösebben szerezhetők be Deák Béla könyv- és papírkereskedésében, Forray-utca. Gr. Nádasdy-palota. 4431

Tégla

jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos áron kapható. Jiraszek (iroda Lovarda-u. 1. szám, telefon 1097), vagy Lázár iroda, Hasszinger-utca 5. szám, telefon 747. szám. 3783

Veszek

használt, átfurt, boros, sörsős és ásványvizes dugókat 6 koronáért kilogrammonként. Küldemények az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kéretnek. 5000

9—keronát

fizetek egy gram legfinomabb aranyért. Zalogcédulákat a legmagasabb áron veszek. Brandes óras- és ékszerész, József főherceg-ut 12. szám. (Lutheránus templom mellett.) 5513

Aranyórát és driliántot

a legmagasabb áron veszek. Brandes D. József-főherceg-ut 12. Lutheránus-templom mellett. 5517

Finom esomegességű

kapható Winkler József szőlőgazdaságában. Arad Batthyány-utca 11. 5547

Bognár

verszám és gazdasági faúruk kapható. Müllrich Miksa fakereskedésében Arad, Vásár-tér 1. 5613

Ingatlan.

Eladó

a Martagyár közelében egy hold szőlő nagy terméssel, termés esetleg külön is. Bővebbet a kiadóban. 5845

Magas földszintes ház

két lakással (5 és 3 szobás), valamennyi szoba utcára nyíló, szép helyen, a belvárosban, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5865

100 holdas pusztát,

megfelelő gazdasági épülettel, megvételre keresek. Mayszin János, Pankota. 5857

Eladó

egy villanyerőre berendezett daráló malom kényelmes lakással és gazdasági épületekkel, sertésórákkal, szép nagy telekkel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó közlekedési út mellett. Cím a kiadóban. 5390

140 hold föld

Ujpanád közelében. 10 holdas parcellákban is, kedvező feltételek mellett eladó. Jelentkezni Asbóth Gyulánál, Zrínyi-utca 4/c. sz. 5772

Jól jövedelmező

bérház, a Ferenc tér szomszédságában, eladó. Cím a kiadóban. 5835

5 szobás nri magánház

modern berendezéssel, parkirozott fenyves udvarral, külön álló üres telekkel a belvárosban eladó. Megtekinthető délután 4—5-ig. Cím a kiadóban. 4341

Különféle.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc-u. Barna Béla hirdetés- és hírlapirodájában Zrínyi-u. és a Kossuth-utcai papírüzletben.

Oktatás.

Zongora és német

órákat adok mérsékelt díjazásért. Cím a kiadóban. 5859

Ellátás.

Nehány

középszkolai flutanulót, ellátásba vállal tanítónő. Cím a kiadóban. 5842

Felsőbb kereskedelmista

leányom és IV. gym. fiam részére, kizárólag ur családnál elhelyezést keresek. Címeket a kiadóba kérek. 5851

2—3 polgárista

tanulót, teljes ellátásra felveszek. Sarlot Domonkos-u. 25., Adámcsok-ház. 5604

2 középszkolai tanulót

teljes ellátásba vesz Veres Ferenc, Forray utcai kosárfonó üzlet. 5764

Ellátás.

Nyugalmozott izr. tanító 2—3 közép, vagy polgári iskolai tanulót — valláskülönbőség nélkül — a tanulmányokban leendő szak szerű segédkezés mellett teljes ellátásba vesz fel. Lakás Arad, Thököly Imre-utca 11. II. udvar. 5779

3 urleányt

elvállalok teljes ellátásra. Zongorahasz-nálattal. Cím a kiadóban. 5780

Gyógyászat.

Hehs Vasas chinabera.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő idegbajok, évvágytalanság, gyomorbetegségek, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malarikus fertőzések és minden infekcióból eredő megbetegedés ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 5.— kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Az angol

fájdalomcsillapító Bengus balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengus Himment. Ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Rüh és visakotegység

elleni fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-téri Vajdits-gyógyszertárban. Kis tégely 2 korona, nagy tégely 3 korona 50 fillér. 6171

Iskolakönyvek

használt és új állapotban

Minden iskola számára,

Zeneiskolák,

Írószerek,

Rajzeszközök,

Táskák stb.

legelőnyösebben szerezhetők be: 5825

DEÁK BÉLA

könyvkereskedésében

Arad, Forray-utca

Gr. Hunyady-palota. Telefon 902.

Hordók

1000 hl. ürtartalmu boroshordók kolnával együtt

bérbeadó.

Must vásárlást elvállalom Arad-hogyalján. Cím a kiadóban. 5849

Cognac:

Koglevich,

Dékány,

Marty,

Adriatika gyártmány,

valamint

likőr, rum-

és valódi orid

Málna-szőrp

palackokban beszerezhető nagyban és kicsinyben 2056

Weiszberger Samuel

szőlőművelés

Körösvölgyi Pálinkarakar

Arad, Andrásy-tér 5. Telefon 661.

Lapkihordó pár

jó fizetéssel

felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

Aradi Ipar és Népbank.

Ertesítjük tisztelt ügyfeleinket, hogy az 1917. évi XII. törvénycikk alapján a

Magyar Szent Korona Országainak Vörös Kereszt Egylete

által kibocsátott

hadsegítési és népjóléti célokat szolgáló

1.200.000 darab, egyenkint 40 korona névértékű és 80 koronával törlesztésre kerülő

adó-, bélyeg- és illetékmentes nyereménykötvény

kerül aláírásra.

5822

1. Ezen nyereménykölcson készpénzeredménye hadisegítési célokra a Magyar Szent Korona Országainak Vörös Kereszt Egyletnek, hadigondozás céljaira az Országos Hadigondozó Hivatalnak, a rokkant honvédtisztek, tisztú özvegyek és árvák segélyezésére létesített „Szurmay Sándor“-alap gyarapítására a m. kir. honvédelmi miniszternek, az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak a tüdővesz elleni védelmére létesítendő intézmények céljaira az Országos Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztárnak, az általa létesítendő kórház építési és felszerelési költségeire a Budapesti Poliklinika Egyesületnek, végül alapítványyszerűen kezelendő összeg

formájában a Magyar Közművelődési Egyesületnek rendelkezésére bocsátatik.

2. Miután a sorsolási terv biztosítására szolgáló alap a m. kir. központi állampénztárnál készpénzben befizettetett, a m. kir. Pénzügyminiszter ur az 1917. évi XII. t.-c. 2. §-ában nyert felhatalmazás alapján az állam nevében feltétlen kötelezettséget vállalt a sorsolási terv szerint sorsolások alapján teljesítendő fizetésekre nézve. A sorsolások közjegyző jelentésében ugyanott történnek, ahol a magyar államadóság sorsolás alá eső értékei sorsoltatnak.

3. A sorsolási terv szerint az első 30 esztendőben

11 esetben	1.000.000	koronás
19	500.000	"
9	300.000	"
9	200.000	"
34	100.000	"
20	50.000	"

főnyeremények vannak, azontul minden húzásnál a főnyeremények, 450.000, 300.000, 200.000, 100.000, 20.000 stb. koronát tesznek ki.

Az összes nyereménykötvények a sorsolási időtartam utolsó évében a névérték kétszeresével, vagyis 80 koronával kerülnek beváltásra.

A nyereménykölcson kötvényei 120.000 sorozatba vannak beosztva; minden sorozat tíz nyereménykötvényt foglal magába. Tíz nyereménykötvény megszerzése által tehát egy egész sorozatra eső nyeremények biztosíthatók.

A nyereményeket, valamint a törlesztési összeget a m. kir. központi állampénztár fizeti ki.

4. Aláírási ár darabonként 52 korona.

5. Aláírási határidő: 1917. szeptember 10 — szeptember 15.

6. Aláírásokat ezen időn belül a hivatalos órák alatt elfogadjuk.

7. Minden jegyzett sorsjegy után a jegyző fél részéről darabonként 15 korona óvadék teendő le készpénzben vagy megfelelő összegű értékpapirokban, mely biztosíték a jegyzésre esett sorsjegyek elszámolása alkalmával beszámíttatik, illetve visszaadatik.

Az egyes bejelentések az aláírás összeredményéhez képest fognak tekintetbe vétetni; az elszámolás szerint fizetendő összeg legkésőbb szeptember 25-éig kiegyenlített.

Jegyzések tíz darabig, valamint tíz darabot meghaladó oly jegyzések, melyekre eső nyereménykötvények hat óra záróltatnak, első sorban fognak figyelembe részesíttetni.

8. A sorsjegyek a budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyző lapjában jegyeztetni fognak.

Ezen kiváló sorsolási tervvel rendelkező sorsjegyek jegyzését tisztelt ügyfeleink szíves figyelmébe ajánljuk és értesítjük, hogy előjegyzéseket a mai naptól kezdve elfogadjuk.

Aradi Ipar és Népbank.